

WAASAN PÄIVÄLEHTI

GPT3

Irtonumero 1 €
Verkossa ilmainen

ISSN 2954-243X

N:o 41

Sunnuntaina, 1 lokakuuta

2023

Waasan Päivälehti - moderni sanomalehti, jonka ulkoasu on peräisin 1870-luvulta. Silloin sanomalehdissä oli vain 4 sivua. Paljon tekstiä, mutta ei kuvia ollenkaan, joten neljässä sivussa on paljon luettavaa. Lehti sisältää lainauksia vanhoista päivälehdistä, jotka on otettu Kansallisarkistosta (digi.kansallisarkisto.fi). GPT3 tekee osan rutiinomaisesta toimitustyöstä. Waasan Päivälehti ilmestyy sunnuntaiaamuisin, mutta tavoitteenamme on, että se ilmestyy joka päivä jatkossa. Lehti on luettavissa verkossa ilmaiseksi, painetut yksittäisnumerot maksavat 1 €. Mainoshinta 6 €/palstamillimetri, mutta vakioilmoitukset ovat halvempia (25 mm korkea=140 €, 50 mm = 280 €, 75 mm=400 €). Toistuvat ilmoitukset = 50 % alennus. Lähetä ilmoitukset jpg-, tiff- tai png-muodossa osoitteeseen waasanpaivalehti@gmail.com. Ilmoitukset pienennetään 46 mm:n sarakkeen leveyteen. Jos ilmoitus ei mahdu seuraavaan lehteen otamme yhteyttä. Päätoimittaja Hans Björknäs Posti: Waasan Päivälehti, Koulukatu 37 B 7, 65100 Vaasa, puhelin +358-40-5462455.

Uutiset

136 kysymystä keliakiasta

Suomessa tätä tautia sairastaa noin 2 % väestöstä, mutta enemmän kuin joka toinen ei tiedä siitä. Lisäksi luultavasti yhtä monella ihmisellä on erilainen gluteeni-intoleranssi, jolla on samat oireet kuin keliakiassa. Tästä syystä on niin tärkeää levittää tietoa taudista ja sen hoidosta.

Tämä uusi kirja, 136 kysymystä ja vastausta keliakiasta, on vapaasti luettavissa täällä:

<https://vpress.ovh>

Taloudelliset haasteet Pohjanmaan hyvinvointialueelle

Pohjanmaalla, Suomen merkittävällä hyvinvointialueella, on tänä vuonna suuri taloudellinen myllerrys. Helsingin Sanomien

Viikon taide-elämys:

Albert Edelfeltin maalaukset

Albert Edelfelt oli suomalainen taidemaalari, joka eli vuosina 1854–1905. Hän oli merkittävä hahmo suomalaisessa taidemaailmassa, ja hänen teoksiaan kunnioitetaan ja tutkitaan edelleen..

Tässä Ruokolahden eukkoja kirkonmäellä, 1887

23. syyskuuta julkaiseman tuotiin, mikä luo alustan haastaville reiden tiedon mukaan alijäämä talousnäkyville. Seurauksena asukasta kohden on arviolta 346 euroa. Tämä huikea alijäämä käyttöön ankaria toimenpiteitä, nostaa Pohjanmaan kolmanneksi pahimmaksi seuduksi. julkisen talouden epätasapainossa ylittää vain kaksi aluetta Itä-Suomessa. 500 työntekijää on lomautettu-

Valtakunnallinen alijäämä on tänä vuonna noussut noin miljardiin euroon, mutta kriittisin tilanne on Turun seudulla, joka kamppailee 123 miljoonan euron alijäämän kanssa vuonna 2023.

Tämän taloudellisen vaikeuden ensisijainen syy voidaan jäljittää riittämättömään budjeto-

na, mikä on raju toimenpide, sillä henkilöstöpula on ollut keskeinen toimintavaikeuksiin vaikuttanut tekijä. Pohjanmaan hyvinvointiseutu on epävarmassa asemassa eri puolilla maata kohtaamien alueiden kohtaamien haasteiden mukaisesti, ja alijäämä on huikea yli 60 miljoonaa euroa. Huomionarvoista on, että Kokkolan seudun alijäämä on huomattavasti pienempi, vain 46 euroa asukasta kohden, mikä on huomattavasti

Sivu-Sid-Page:

Suomeksi 1

På finska
In Finnish

På svenska 10

Ruotsiksi
En Swedish

In English 19

Englanniksi
På engelska

Valokuvaaliite 27

Fotobilaga
Photo supplement

pienempi kuin lähiseuduilla.

Vaikka näiden taloudellisten erojen tarkat syyt ovat monimutkaisia, yksi asemaamme vai-

Kuvaliite sivu 27

Täällä olemme:
www.vpress.ovh

Kukat Vaasassa. Kaupungin puutarhaosasto tekee varmasti upeaa työtä tänä keväänä. Tehdään kaupungistamme kaunis ja viihtyisä!

KOVINA AIKONA
Kertomus Suomen viimeisten
nälkävuosien ajoilta
KARLA. TAVASTSTJERNA
Suomentanut Juhani Aho
Julkaistu 1892.
OSA 34

Lehtimaa kutsuttiin sisään kuulemaan oikeuden päätöstä. Hän astui esiin silmät riemusta loistaen, mutta silloin vetäisi nimismies kakluunin pellin auki, niin että salissa kuului iso rämäys. Lehtimaa vavahti ja katsahti säikähtyneenä taakseen; — nyt viettäisiin hänet valalle, arvasi hän. Mitenkä hän nyt suoriutuisi? Jumala oli auttanut häntä tähän saakka mutta nyt näytti jättävän hänet saatanaan haltuun.

Pieni tuomari tekeytyi hyvin juhlalliseksi, apulaiset kohottautuivat tuoleillaan, lautamiehet kakistelivat, ja odotuksen suhaus kävi kuulijajoukon läpi. Mutta Lehtimaa alkoi vapista niin että kahleet kalisivat. Tällaista loppua

hän ei ollut ajatellut. Nyt vanhoisi Jumalan oma välikappale itsensä helvettiin. Mutta nyt ei ollut aikaa sitä ajatella. Ja hän heitti taas asiansa kaikkivaltiaan haltuun.

Siinä seisoivat hän vaaleana ja vapisi. Tuomari kiinnitti häneen pitkän, arvelevan katseen ja ryhtyi julistamaan oikeuden päätöstä. Lehtimaa aikoi kysyä, saisiko hän esittää muutamia kohtia puolustukseensa, kun tuomari alkoi.

Vanki kuunteli henkeään pidätellen ja koetti pakottaa itsensä ymmärtämään ruotsalaisia sanoja. Kun ei siitä apua lähtenyt, yritti hän tuomarin kasvoista arvata tuomion sisältöä. Mutta tuosta sileästä, parrattomaksi ajatusta naamasta ei voinut mitään lukea. Näytti siltä kuin hän olisi lukenut jotain, joka ei liikuttanut häntä itseään eikä ketään muutakaan. Vihdoinkin oli lukeminen lopussa, ja nurkkakirjuri käänsi oikeuden päätöksen suomeksi muuta-

kuttava myönteinen näkökohta on alueen asukkaiden yleinen terveys. Pohjanmaan suhteellisen vahvat terveysindikaattorit ovat johtaneet valtion taloudellisen tuen vähenemiseen, mikä on harvinainen tapaus, jossa hyvät terveystulokset vaikuttavat alueen talouteen negatiivisesti.

Pohjanmaan kamppaillessa näiden finanssipoliittisten haasteiden kanssa on selvää, että alijäämän korjaaminen ja alueen elintärkeiden palvelujen ja instituutioiden ylläpitäminen edellyttävät kokonaisvaltaista ja strategista lähestymistapaa. Tulevat kuukaudet ovat ratkaisevia, kun taloudellista tilannetta pyritään korjaamaan ja asukkaiden hyvinvointia vastoinkäymisissä.

Esteettinen kirurgia

Hallitus suunnittelee lainsäädäntöä näiden hoitomuotojen sääntelemiseksi. Maassa ei ole lainsäädäntöä, joka säänteli erilaisia injektiohoitoja.

Jokeri

Jokeri-raitiovaunu aloittaa liikennöinnin Helsingin Itäkeskuksen ja Espoon Keilalahden välillä 21.10

Kahvila Proosa

Pitkän tauon jälkeen kaupunginkirjastossa on nyt viihtyisä kahvila Cafe Proosa. Kahvin ja itse

leivottujen pullojen lisäksi siellä tarjoillaan joka päivä edullinen lounas. Torstaina siellä tarjottiin hernekeittoa ja Sannan ”krop-sua”.

Avoimna ma-torstai 10-16, pe 10-15.

Kirja Mustasaaren kaidista kylistä

Tämä Jane Trygg-Kaipaisen kirjoittama kirja on nyt ilmestynyt. Kirja on nimeltään ”Mustasaaren kylähistoriikkien kymmenet kylät” ja kirjoittaja on filosofian maisteri, pedagogie magister ja tietokirjailija, Pohjanmaalla asuva kunnallispoliitikko ja maailman tarkkailija.

Kirja kertoo lyhyesti nykyisen Mustasaaren kyläisen kylän historiasta, hallinnosta, elinkeinoista, kulkuyhteyksistä, yhdistyksistä ja sosiaalisesta elämästä,

milla lyhyillä lauseilla. Lehtimaan kasvot lävähtivät palttinan vaaleiksi, hän käännähti tuomarin puoleen pikaisella nykäyksellä, joka oli olevinaan kumarrus, ja sanat tarttuivat hänelle kurkuun, kun hän sanoi:

— Pitääkö minun siis vannoman itseni vapaaksi?

Kaikkia läsnäolijoita pyrki naurattamaan, mutta tuomari alkoi suomeksi selittää Lehtimaalle, mikä on rangaistus siitä jos vannoo väärin ja kuinka väärän valan tekijä heittää sielunsa iankaikkisesti paholaisen haltuun. Merkkillistä, kuinka voimakkaasti tuo pikkuinen mies vaikutti. Nuo leikilliset silmät rypistyivät uhkaavan totisiksi ja sanat tunkivat kuin terävät seipäät läpi Lehtimaan luiden ja ytimien. Tuomari päätti varoituksensa synkällä, uhkaavalla äänellä:

— Ja voitko sinä, Karl Juhano-poika Lehtimaa, nyt Jumalan ja korkean oikeuden edessä, oikean

käden etu- ja keskisormi Pyhän Raamatun päälle pantuna, otsa avoimna ja sydän rauhallisena kaikkien näiden rehellisten ihmisten läsnäollessa sielusi iankaikkisen autuuden nimeen vannoa olevasi viaton, niin tulkoot siitä seuraukset päällesi ajassa ja iankaikkisuudessa. — Aamen! lisäsi hän paremman vakuuden vuoksi ja katsoi polttelevilla silmillään Lehtimaata, niin että tämä tunsu niiden tunkevan syyllisen sydämensä sisimpään sopukkaan ja alkoi jälleen vapista.

Apulaiset panivat pois kynänsä, ja kädet ristissä rinnan päällä tarkastivat häntä uhkaaviin asentoihin asettuneina. Lehtimaa katsoi sivulleen ja näki lautamiesten tuikeat katseet, takana olivat taas kuulijat kymmenine silmineen. Hänen polvinivelensä pettivät, niin että jalkaraudat kalisivat, ja vanginvartijat tulivat häntä tukemaan. Hän puristi silmänsä pieniksi, kokosi kaikki

ihmistä, rakennuksista, ominaispiirteistä ja tarinoista. Kirja auttaa ymmärtämään erittäin suuria maankohoamisen ja historiallisen kehityksen aiheuttamia muutoksia kylien asukkaiden elinolosuhteissa ja kertoo, miten näistä kylistä tuli sellaisia, kuin ne tänä päivänä ovat.

426 sivua ja värikuvia jokaisesta kylästä. Ja kyliä onkin monta Mustasaarella! Lähes 40 kylää ja jokaisen kylän historiaa esitellään kirjassa.

Kirjan julkistamistapahtuma on 3.10 klo 17 Mustasaaren aikuisopistolla. Siellä on mahdollisuus ostaa kirjaa.

THL: Koronarokotteen syystalven 2023 tehosteannokset uudella

voimansa viimeiseen ponnistukseen, vetäytyi tuomarinpöydän ääreen ja paiskasi koko kämmentensä Raamatun päälle.

— Ainoastaan etusormi ja keskisormi! karjaisi tuomari.

Lehtimaa veti pois liiat sormet, ja niin alkoi tuomari juhlallisella äänellä lukea valan sanoja.

Lehtimaa oli herennyt ajattelemasta, hän odotti vain joka hetki, että pahlainen tempaisi hänet mukaansa, mutta kun niin ei tapahtunut, saneli hän sanansa tuomarin mukaan koneellisesti, vapisevalla äänellä ja niin epäselvästi, että yleinen syyttäjä ja lautakunta tulivat lähemmä ja tuomari alkoi alusta vaatien, että hänen täytyy puhua niin että kuuluu. Juuri kun hän melkein tiedottomassa tilassa oli päässyt niin pitkälle, että hänen olisi pitänyt vanhoa pois sielunsa autuus, tuntui kuin olisi Jumala yhtäkkiä ottanut kaikki hänen voimansa. Hän vaikenä, kalpenä ja horjahti,

varianttivalmisteella – hauraimpien ryhmien rokotuksia voidaan aikaistaa

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) iäkkäille ja tietyille riskiryhmille suosittemat koronarokotteen syystalven 2023 tehosteannokset annetaan uudella varianttirokotteella. THL suosittelee, että syystalven tehosterokotteet annetaan pääasiassa samaan aikaan kuin influenssarokotteet. Hyvinvointialueet voivat oman harkintansa mukaan aikaistaa kaikkein hauraimpien riskiryhmiin kuuluvien rokotuksia.

He, jotka tietävät hiukan enemmän ovat He, jotka lukevat Waasan Päivälehteä

”Koronatilanne on tällä hetkellä Suomessa rauhallinen. Terveysviranomaisen on kuitenkin hyvä varautua siihen, että Suomessakin korkean ikänsä tai perussairautensa vuoksi kaikkein hauraimpien riskiryhmiin kuulu-

kädet liukuivat pois kirjan päältä, vanginvartijat tarttuivat hänen kainaloihinsa estääkseen häntä kaatumasta, ja hänen edessään seisoj virkatakkinen yleinen syyttäjä ja huusi vahingonilosta säteilevin silmin:

— Ahaa! Siinä se nyt on valapattol!

Lehtimaan mielikuvitus, joka aina oli ollut vilkas, oli kiihottunut äärimmilleen oikeuden edessä, ja nyt hän oli vähällä pyörtyä. Neljänneksen kuluttua oli hän matalalla ja uupuneella äänellä, tuolilla istuen, vanginvartijain tukemana ja uteliaiden ihmisten ympäröimänä tunnustanut kaiken.

Tunnustuksen jälkeen tuomittiin tuo puolikuollut pahantekijä mestattavaksi ja teloitettavaksi tahallisesta kaksoismurhasta, joka rangaistus kuitenkin heti lievennettiin elinkautiseksi vankeudeksi Siperiassa.

Oikeudenistunto päättyi rukouk-

vien tehosterokotuksia voidaan ryhtyä aikaistamaan. Tämä tarkoittaa esimerkiksi ikääntyneiden pitkäaikaishoitolaitoksissa asuvia ja voimakkaasti immuunipuutteisia”, kertoo THL:n ylilääkäri Hanna Nohynek.

Korkea ikä on merkittävin vakavan koronavirustaudin riskitekijä. Yli 80-vuotiailla on suurempi riski sairastua vakavaan koronatautiin kuin 65 vuotta täyttäneillä, joille tehosteannosta myös suositellaan.

Korholmin musiikkifestivaali palkittiin ympäristönsuojelun ekokompassisertifikaatilla

Merkittävällä askeleella kohti ympäristön kestävyttä Korholman musiikkijuhlat ilmoittaa ylpeänä, että sille on myönnetty Ekokompassisertifikaatti. Viikkaasta musiikin ja kulttuurin juhlimisesta tunnettu festivaali kävi äskettäin auditoinnin läpi kesäjuhlien aikana ja nousi loistavasti.

EcoCompass-sertifikaatti on osoitus Korholmin musiikkijuhlien sitoutumisesta ympäristövästyyteen. Sertifiointi toimii sekä tunnustuksena heidän aiemmista ponnisteluistaan että inspiraati-

ona tuleville aloitteille ympäristön suojelemiseksi.

Yksi festivaalin tämän vuoden merkittävistä askeleista oli siirtyminen kasvisruokavaihtoehtoihin, mikä heijastaa sen omistautumista ruoantuotannon hiilijalanjäljen vähentämiseen. Lisäksi he omaksuivat sähköautot, mikä edistää ympäristöystävällisempää liikennetarkkaisu tapahtuman aikana.

Kun festivaali nauttii tästä saavutuksesta, he katsovat jo tulevaisuuteen. Järjestäjät etsivät aktiivisesti uusia ja innovatiivisia tapoja parantaa ympäristöystävällisiä käytäntöjään ensi vuoden tapahtumaa varten. Kestävämpään festivaalikokemukseen tähtääessään he kutsuvat yleisönsä mukaan palautetta ja ehdotuksia.

sella sitten kun vanginvartijat melkein kantamalla olivat vieneet Lehtimaan ulos salista. Tuomarin kasvoista katosi virallinen ilme, nimismies pöyhistelihe kuin riikinkukko, apulaiset niistivät tyytyväisinä nenänsä, vaihdettiin muutamia sanoja asian odotamattomasta päättymisestä, lautakunta läksi pois, ja ivallinen viisaustieteen kandidaatti kutsuttiin illanviettoon totilasina ja kahden korttipakan ääreen, jossa hän vihdoinkin sai tilaisuuden taitoaan näyttää.

KUDESTOISTA LUKU

Kauan odotettu kesä tuli hyvissä ajoin tuoden lämpöä paleluneille ja hyviä toiveita nälkäisille. Kuukautta aikaisemmin kuin viime vuonna vihersivät lehdot, ja niillä pelloilla, jotka oli saatu kylvetyksi, kohosi oras vihreänä ja mehevänä, teki tähdä ja hedelmöi hyvin enteina. Mutta suuri, vasta herännyt toivo lamautui taas pian, ja näytti siltä kuin ei

kärsimysten mitta vielä olisi ollut täysi. Kulkutaudit lähtivät liikkeelle epäterveellisistä pesäpaikoistaan rautatien varrelta, levisivät nopeasti kuin kulo kuivassa kanervassa ja heittivät sadat ja tuhannet niistä, jotka vaivoin olivat päässeet kovan talven yli, kurjille tautivuoteille, joilta he eivät koskaan tulisi hengissä nousemaan.

Pettuleivillä oli köyhiä Kotkaisen kartanossa saatu ruokkia aamusta iltaan. Nyt täytyi muuttaa sairashuoneeksi suuri olkilato, jonka varatuomari kernaasti oli luovuttanut rouvansa ja neiti Anne Charlotten käytettäväksi. Sinne levitettiin kaikki talon joukkilat makuuvaatteet ja peitteiksi saatiin huutokaupasta ostaa sovitavien filtejä. Samalla sovittiin erään nuoren Hämeenlinnan lääkärin kanssa, että hän kerran viikossa tulisi tarkastamaan tätä tilapäistä sairashuonetta.

JATKUU

Tätä lehteä voi lukea missä tahansa

Tabletilla tämä sanomalehti on luettavissa kaikkialla maailmassa, mm. tässä Lexica.ai:n luomassa alppimaisemassa.

”Olemme sitoutuneet vaikuttamaan myönteisesti ympäristöön ja vähentämään ekologista jalanjälkeämme”, sanoi Milla Virta ilmaisten innostustaan tulevia pyrkimyksiä kohtaan. ”Arvostamme yhteisömme panosta ja odotamme innolla uusien ympäristötietoisten ideoiden toteuttamista tulevina vuosina.”

Festivaali kannustaa osallistujia ja tukijoita jakamaan ympäristöystävällisiä ehdotuksiaan. Avointa vuoropuhelua edistämällä Korholmin musiikkijuhlat pyrkivät jatkamaan matkaansa kohti ekovastuullisuuden majakkaa musiikkifestivaalien maailmassa.

Liity Korholmin musiikkijuhliin ja ole mukana muutoksessa kohti vihreämpää ja kestävämpää tulevaisuutta viihteen maailmassa. Ideasi ja panoksesi voivat olla avain ympäristötietoisemman festivaalikokemuksen luomiseen kaikille.

Sweet Vaasa,

tämä miellyttävä kahvila Hövratsplanadenilla sulkeutuu ensi viikolla.

Syynä on kannattamattomuus, joka johtuu raaka-aineiden hintojen noususta, vuokran noususta ja asiakasmäärien vähenemisestä.

Rasmus Takaluoma,

Lapossa vuosi sitten kadonnut poika on ilmeisesti löydetty.

Mitään rikosta ei tällä hetkellä epäillä.

Harvat luottavat Orpon hallitukseen

Noin 40 % suomalaisista ei luota Orpon hallitukseen. Ja suunnilleen sama määrä ei myöskään luota siihen, että oppositio selviäisi Suomen vaikeuksista.

Valtion budjetti

ensi vuodelle esiteltiin tiistaina. Lainojen tarve ei vielä lopu, ensi vuonna valtio ottaa lainaa miljardia enemmän kuin tänä vuonna

BA.2.86-muunnos ei vielä Suomessa

Maailmalla on raportoitu pieniä määriä BA.2.86-muunnosta. Uusi muunnos näkyy jo Ruotsin ja Tanskan potilasnäytteissä sekä Norjan jätevesitutkimuksissa. Muunnoksen on raportoitu aiheuttaneen pienen epidemian pitkäaikaishoitolaitoksessa Britannianssa. Valtaosa sairastuneista ei tarvinnut sairaalahoitoa, eikä kukaan menehtynyt.

BA.2.86-muunnosta seurataan sen hyvin poikkeuksellisen piikki-proteiinirakenteen vuoksi. Toistaiseksi sitä ei ole havaittu Suomessa.

”On todennäköistä, että sitä havaitaan myös Suomessa syksyn aikana. Sen leviämistä on kuitenkin vaikea vielä arvioida”, sanoo THL:n erikoistutkija Erika Lindh.

Ilkka-Pohjalainen

jaetaan lokakuun alusta lähtien vain kuutena päivänä viikossa. Lehti ei ilmesty sunnuntaisin.

Tänään onkin ensimmäinen sunnuntia ilman tätä lehteä.

Mikä on rasismi?

Rasismin käsitteen hallitus äskeisessä tiedonannossaan ymmär-

tää seuraavasti: Rasismi perustuu yksilöiden tai ihmisryhmien määrittelyyn alempiarvoisiksi esimerkiksi etnisen alkuperän, ihonvärin, kansalaisuuden, kulttuurin, äidinkielen tai uskonnon perusteella. Rasismia voi ilmetä yhteiskunnassa syrjivinä normeina tai käytäntöinä esimerkiksi työelämässä. Rasismi voi näyttäytyä yksilöiden ja ryhmien välillä syrjivänä käytöksenä. Yksilöiden ja ryhmien väliset ennakkoluulot ja vierauden pelko voivat toimia kasvualustana rasismille. Rasismi luo eriarvoisuutta ja vahingoittaa sen kohteiden lisäksi koko yhteiskuntaa.

THL julkaisi kaksitoista keinoa ehkäistä huumekuolemia

Huumeiden käyttö ja kokeilut ovat edelleen yleistyneet Suomessa. Samalla ovat lisääntyneet käyttöön liittyvät haitat ja huumekuolemat. Huumemyrkytyskuolemat sekä huumausaineiden pitkäaikaisesta käytöstä johtuvat kuolemat ovat olleet kasvussa koko 2000-luvun ajan.

Erytyisen huolestuttavaa on nuorten alle 25-vuotiaiden huumekuolemien kasvu.

Ehkäisyohjelma löytyy täällä: thl.fi

Afrikkalaista sikaruttoa Ruotsissa

Ruotsin eläinterveysviranomaiset tiedottivat 6.9.2023, että luonnonvaraisesta villisiasta on todettu afrikkalaisen sikaruton (ASF) tartunta. Villisika oli löytynyt kuolleena Keski-Ruotsista Fagerstan kunnan alueelta. Afrikkalaista sikaruttoa ei ole todettu Ruotsista tätä ennen eikä tautia esiinny muissa Pohjoismaissa.

Fagerstasta oli löydetty elokuun 25. päivän jälkeen seitsemän kuollutta villisikaa, joista yhdestä tartunta nyt todettiin. Fagerstan kunta sijaitsee noin 150 km Tukholmasta luoteeseen.

Afrikkalainen sikarutto on sikojen ja villisikojen tappava virus-tauti, joka ei tartu muihin eläimiin eikä ihmisiin.

Kun saavutaan Suomeen maista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa, tulee huolellisesti noudattaa tuontia ja tautisuojausta koskevia ohjeita ja suosituksia, jotta afrikkalainen sikarutto ei

leviäisi myös Suomeen. (Ruokavirasto)

Lehdillämme on ISSN-numerot

Suomen ISSN-keskus on antanut sanomalehdillemme kansainväliset lehtikoodit, niin sanotut ISSN-koodit. Tämä varsin perusteellisen harkinnan jälkeen. Joten nyt olemme virallisesti osa suomalaista sanomalehtimaailmaa. Olemme sanomalehtiä ”oikeasti”.

Lintuinfluenssa

Alavieskassa uusi tartunta

Aikaisemmin in lintuinfluenssa todettu 27:ssä tarhassa. Nyt tällä viikolla löytyi yksi lisää.

7800 minkkiä tapetaan turkistiloilla havaitun lintuinfluenssan vuoksi, tähän mennessä noin 26. Tähän mennessä on auditoitu 120 turkistilaa.

Hoitotakuu

Hoitotakuuta ei kiristäkään

Syyskyn alussa astui tiukennettu hoitotakuu voimaan. Lääkäriin pitää päästä kahden viikon sisällä myös ei kiireellisissä tapauksissa. Hyvinvointialueilla on ilmeisiä vaikeuksia noudattaa tätä.

Tarkoitus oli että tämä kahden viikon aika noin vuoden kuluttua lyhenesi yhteen viikkoon.

Uusi hallitus harkitsee nyt että tätä vuoden kuluttua tapahtuvaa kiristystä ei toteutetakaan. Ehdotus on että kahden viikon hoitotakuu pidetään voimassa, henkilöstöpulan takia.

6500 jonossa hammashoitoon

ja mahdollisuus että heitä kaikkia voisi hoitoo 4 kuukauden sisällä ei ole. Ei edes vaikka jonoa nyt syksyllä lyhennetään ostopalveluilla.

Tänään

Kiireellinen tarve lopettaa riippuvuus fos-

siilisista polttoaineista

NASAn äskettäinen ilmoitus, että kesä 2023 on ollut kaikkien aikojen kuumin, pitäisi toimia kaikeksi kuvana herätyksenä maailmalle. Tänä kesänä kokemamme paahattavat lämpötilat eivät ole vain tilastoja; he ovat kriisissä olevan planeetan ennustajia. Tämä kiistaton todiste ilmaston lämpenemisestä vaatii välittömiä ja yhteisiä toimia riippuvuutemme lopettamiseksi fossiilisten polttoaineista.

NASAn Goddard Institute of Space Studiesin (GISS) toimittamat tiedot maalaavat synkän kuvan nykyisestä liikeradastamme. Kesä-, heinä- ja elokuukuukaudet vuonna 2023 olivat 0,41 Fahrenheit-astetta (0,23 Celsius-astetta) kuumempia kuin mikään muu kesä ennätysten alkamisesta vuonna 1880. Tämän vuoden kesä oli myös huikeat 2,1 astetta F (1,2 C) keskimääräistä lämpimämpi kesällä 1951-1980.

Nämä ennätyselliset lämpötilat ovat yhtä aikaa äärimmäisten sääilmiöiden aallon kanssa ympäri maailmaa. Tappavat metsäpalot ovat tuhonneet Kanadan ja Havaijin, kun taas Etelä-Amerikka, Japani, Eurooppa ja Yhdysvallat ovat kestäneet kuumia lämpöaaltoja. Samaan aikaan Italia, Kreikka ja Keski-Eurooppa kamppailivat ankarien sateiden ja tulvien kanssa. Nämä eivät ole yksittäisiä tapauksia, vaan maailmanlaajuisia kriisiä, joilla on kauaskantoisia seurauksia.

On ratkaisevan tärkeää tunnistaa, että nämä äärimmäiset sääilmiöt eivät ole pelkkiä sattumia, vaan seurausta sääilmiöistä fossiilisten polttoaineiden käytöstä, jotka vapauttavat kasvihuonekaasuja ilmakehään. Seuraukset ovat tuhoisia ja uhkaavat elämää ja toimeentuloa kaikkialla planeetalla.

NASAn johtaja Bill Nelson huomauttaa aivan oikein, että ilmastonmuutos on eksistentiaalinen uhka planeetallemme ja tuleville sukupolville. Todisteet ovat kiistattomia, ja on kiireellisten toimien aika. Meidän on otettava huomioon varoitukset ja puututtava tämän kriisin perimmäiseen syyyn: fossiilisten polttoaineiden polttamiseen.

Fossiilisten polttoaineiden

päästöt ajavat ilmastonmuutosta, ja meillä on moraalinen velvollisuus pienentää hiilijalanjälkeämme. NASAn tiedot paljastavat, että poikkeuksellisen korkea merenpinnan lämpötila, jota El Niñon paluu pahensi, oli merkittävä tekijä tämän vuoden ennätyslämpöissä. Mutta tehdään selväksi: tämän pitkän aikavälin lämpenemissuuntauksen ensisijainen tekijä on ihmisen aiheuttamat kasvihuonekaasupäästöt.

Seuraukset eivät rajoitu pelkästään lämpötilan nousuun. Kuten NASAn Josh Willis korostaa, lämpöaallot ovat pitkiä, kuumempia ja tuhoisampia. Nämä äärimmäiset olosuhteet haastavat kykymme sopeutua ja selviytyä, varsinkin kun ne yhdistetään lisääntyneen kosteuden kanssa.

El Niñon vaikutukset, joiden odotamme näkevän vuoden 2024 alussa, vain pahentavat näitä haasteita. El Niño -tapahtumat voivat tuoda viileämpiä ja kosteampia olosuhteita joillekin alueille ja aiheuttaa kuivuuksia toisille. Tämä arvaamattomuus korostaa entisestään ilmastonmuutoksen hillitsemisen kiireellisyyttä.

Toimimattomuus ei ole enää vaihtoehto. Kuten GISS:n johtaja Gavin Schmidt varoittaa, "Ilmastonmuutos on valitettavasti tapahtumassa. Asiat, joiden sanoimme tapahtuvan, tulevat tapahtumaan. Ja se pahenee, jos jatkamme hiilidioksidin ja muiden kasvihuonekaasujen vapauttamista ilmakehäämme.

Meidän on siirryttävä puhtaisiin, uusiutuviin energialähteisiin, vähennettävä päästöjä ja omaksuttava kestäviä käytäntöjä. Se ei ole vain ympäristön kannalta välttämätöntä; on moraalinen velvollisuus suojella planeettamme ja tulevia sukupolvia. Olkoon NASAn selvittävä raportti muutoksen katalysaattorina, sillä hetkellä, kun yhdistämme lopettaaksemme fossiilisten polttoaineiden riippuvuuden ja työskennelksemme yhdessä kestäväen tulevaisuuden puolesta. Planeettamme riippuu siitä.

Suomen historiakustannus

<https://www.adlibris.com/>

Tapahtumat

Sunnuntaikävely

Joka sunnuntai 10 km:n kävely kauppatorilta. Kuten tänään 10.9.23.

Kävelemme yhdessä eri puolilla Vaasaa, tahdin määräävät mukanaolijat, ketään ei jätetä yksin. Lyhyempikin matka mahdollinen. Kävelyn jälkeen käymme jossakin sopivassa kahvilassa juomassa omakustanteinen kahvi tai tee.

Vaasan Kävelyklubin järjestämä.

<http://www.vaasanmarssi.fi>

KAUPUNGINKIRJASTO

Maailma muuttuu - kirjaimet säilyvät.

8.9 - 5.10.,23

Suomen Kalligrafiayhdistyksen kiertävä jäsennäyttely.

Kirjastonkatu 13

KAUPUNGINTEATTERI

NUNNIA JA KONNIA (The Sisters Act)

14.9. - 30.12.23

Pitkätkatu 53

www.vaasankaupunginteatteri.fi

WASA TEATER

"Vänd om min längtan"

Musikaali

5.9.23 - 4.5.24

www.wasateater.fi

Minna Canth-seminaari ja miinooppera

"Nainen kuin jäätynyt sampanja"

8.10.23 klo 12-15

Vaasab kaupungintalo
Vaasan Naisklubi

VAASA BAROQUE

Syksyn oopperatapaus – Höstens operahändelse!

Joseph Martin Kraus: PROSERPIN

Krausin ooppera Proserpin saa Vaasa Baroqueissa Suomen ensi-iltansa kansainvälisen solistikaartin ja Vaasan kaupunginorkesterin esittämänä. Esitykset ovat pe 13.10.2023 ja la 14.10.2023 klo 19.00 Vaasan kaupungintalon juhlasalissa.

<https://vaasabaroque.com/>

KAUPUNGINTEATTERI

"Kaaos"

Pieni näyttämö Julia

Ensi-ilta 20.10.23

20.10-13.12.23

vaasankaupunginteatteri.fi

TIKANOJA

"Polkuja maisemaan"

Berndt Lindholm, näyttely

20.10.23-21.4.24

Museokortti käy

ATENEUM

VÄRIÄ & VALOA – IMPRESSIONISMIN PERINTÖ

20.10.2023–25.2.2024

Näyttely esittelee impressionistista ja uusimpressionistista taidetta ajanjaksolta 1860–1916. Väriä & valoa rinnastaa kan-

sainvälisen taiteen huippuniemet suomalaisen väritaitteen lyhyeen, mutta intensiiviseen kukoistuskauteen.

HELSINGIN KIRJAMESSUT 26.-29.10.20223

Messukeskus, Helsinki

VAASAN KAUPUNGINOR- KESTERI

"PIAF - Paris, Mon Amour"

27.10.23 klo 19

Valerie Gabail

Vaasa kaupungintalo

"Lautasella"-messut 28-29.10 2023

Keliakialiitto ja Messukeskus järjestävät Lautasella 2023 -messut Helsingissä lauantai- ja sunnuntaihin 28.-29.10.2023. Messut pidetään samaan aikaan Kirjamessejen ja Viini & Ruoka -tapahtuman kanssa.

Lautasella-messut kokoavat eri erityisruokavalioit samana katon alle Helsingin Messukeskuksessa. Luennot ja tietoisuuskampanjat antavat vinkkejä hyvää, turvalliseen ja maukkaaseen arkeen.

Gluteeniton elämä -alueella esitellään, maistatetaan ja myydään pelkästään gluteenittomia tuotteita.

keliakialiitto.fi/messut.

LITTFEST

16.-18.11.23

Kaksikielinen kirjallisuusfestivaali.

Vieraana mm Mika Aaltola.

vaasa.fi/litffest

LITTFEST KAMARIKON- SERTTI

16.11-23 klo 19.00

Vaasan kaupungintalo

Maiksuton konsertti

MUSTASAAREN KEKKERIT

18.11.23 Botniahallissa

klo 10-15

Mustasaaren kunnan 675-vuotisjuhlan kunniaksi - ja juhlavuosileivos tarjotaan

RUSK

Kamarimusiikkia Pietarsaareissa

21.-25.11.2023

Kuninkaallinen juhla

Kansainvälistä luovuutta vuoden pimeimpään aikaan

<https://ruskfestival.fi/fi/>

KORSHOLMAN MUSIIKKI- JUHLAT 2024

24.7-31.7.2024

www.korsholmmusicfestival.fi

Ilmastonmuutos voi lisätä huumeiden ja al- koholin väärinkäyttöä

Columbian yliopiston uusi tutkimus viittaa siihen, että ilmastonmuutos saattaa lisätä huumeiden ja alkoholin väärinkäyttöä. Tutkimuksessa havaittiin, että alkoholiin liittyvät sisäänkäymäärät lisääntyivät päivinä, jolloin lämpötila on korkeampi.

Tutkijat uskovat, että tämä liitys voi johtua useista tekijöistä, kuten ihmisten taipumuksesta juoda enemmän alkoholia miellyttävällä säällä sekä hikoilun aiheuttamasta kuivumisesta. He huomauttavat myös, että heidän tutkimuksensa saattaa aliarvioida lämpötilan nousun ja päihteiden käytön välistä yhteyttä, sillä vakavimmat sairaudet ovat saattaneet johtaa kuolemaan ennen kuin sairaalakäynti oli mahdollista.

"Tuloksemme viittaavat siihen, että ilmastonmuutoksella voi olla haitallinen vaikutus kansanterveyteen lisäämällä alkoholiin liittyvien ongelmien riskiä." "Lisää tutkimusta tarvitaan näiden havaintojen vahvistamiseksi ja ymmärtämään paremmin mekanismeja, joilla ilmastonmuutos voi vaikuttaa päihteiden käyttöön."

Tutkimuksen tulokset ovat huolestuttavia, kun otetaan huomioon huumeiden ja alkoholin väärinkäytön tunnetut negatiiviset seuraukset. Näitä seurauksia ovat fyysiset terveysongelmat, mielenterveysongelmat ja parisuhdeongelmat. Lisäksi huumeiden ja alkoholin väärinkäyttö voi johtaa rikollisuuteen ja väkival-

taan.

Ilmastonmuutos on vakava ongelma, joka vaikuttaa jo nyt kielteisesti ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin. Tämän tutkimuksen tulokset viittaavat siihen, että ilmastonmuutos voi myös myötävaikuttaa huumeiden ja alkoholin väärinkäyttöön. Tämä on huolestuttava kehitys, ja on tärkeää ryhtyä toimiin sen ratkaisemiseksi.

Venäjä

Putin antaa Shoigulle kuukauden Ukrainan vastahyökkäyksen lo- pettamiseksi

Venäjän presidentin Vladimir Putinin kerrotaan aseneen puolustusministerilleen Sergei Šoigulle kuukauden määräajan lopettaa Ukrainan vastahyökkäys ja saada takaisin aloite hyökkäysoperaation käynnistämiseksi suurempaa kaupunkia vastaan, kertoo Kremlin sisäpiirilähde, jonka instituutti on lainannut. Study of War (ISW).

Sisäpiiriläisen väite, jos se pitää paikkansa, saattaa viitata siihen, että Venäjän armeijan komento saattaa määrätä hellelittämättömiä vastahyökkäyksiä toivoen saavansa Ukrainan vastahyökkäyksen huipentumaan, vaikka se maksaisikin suuria kustannuksia Venäjän sotilaallisille voimavaroille.

Ukrainan vastahyökkäys on kiihtynyt viime viikkoina. Jos Putinin määräaika pitää paikkansa, se viittaa siihen, että häneen kohdistuu lisääntyviä paineita

tuoda voitto Venäjän kansalle.

Analyttikot sanovat kuitenkin, että on epätodennäköistä, että Venäjän armeija pystyisi pitämään Putinin määräajasta. Venäjän armeija on kärsinyt sodassa raskaita tappioita, ja sillä on pulaa työvoimasta ja kalustosta.

Määräaika viittaa myös siihen, että Putin ei ole halukas neuvottelemaan rauhanratkaisusta Ukrainan kanssa. Hän näyttää olevan päättänyt jatkaa sotaa, kunnes saavuttaa tavoitteensa, vaikka se merkitsisikin kymmenien tuhansien venäläisten ihmishenkien uhraamista.

Ukrainan sota on nyt jatkunut 19 kuukautta, eikä loppua näy. Humanitaarinen kriisi pahenee ja maailmantalous kärsii. Putinin on aika lopettaa tämä järjetön sota.

Venäjä aikoo jatkaa sotaa

Kaikki viittaa tähän:

- Ensi vuoden "puolustusbudjetti" on yli 60 % suurempi kuin tänä vuonna.

- Ensi vuonna puhutaan yleisestä mobilisaatiosta.

- Ja Venäjä ostaa 10 miljoonaa kranaattia Pohjois-Koreasta. Valtava määrä.

- Entinen presidentti Medvedev ilmoitti hiljattain, että Venäjä jatkaa sotaa, kunnes Kiovan hallinto on kaadettu.

Terveys

Suolistobakteerit saattavat ennustaa Alzheimerin taudin esi- vaihetta

Tutkimusartikkeli, joka julkaistiin Science Translational Medicine -lehdessä kesäkuussa 2023, osoittaa, että suolistobakteerit saattavat ennustaa Alzheimerin taudin esivaihetta. Tutkimuksessa verrattiin suolistobakteerien koostumusta 164 kognitiivisesti normaalilla henkilöllä, joista 49:llä oli merkkejä varhaisesta Alzheimerin taudin esivaiheesta.

Tulokset osoittivat, että suolistobakteerien koostumus oli erilainen henkilöillä, joilla oli Alzheimerin taudin esivaihe, kuin henkilöillä, joilla ei ollut merkkejä esivaiheesta. Suolistobak-

Mikä talo tämä on?

Viime viikon talo:
Kurtenia

PensilSketchApp

Ilmastonmuutos

teerien koostumuksen muutokset korreloi amyloidi-beeta- ja tau-proteiinien kanssa, jotka ovat Alzheimerin taudin varhaisia merkkejä. Neurodegeneraation merkkiaineiden kanssa ei ollut korrelaatiota.

Tutkijat tunnistivat myös tiettyjä suolistobakteereja, jotka liittyivät Alzheimerin taudin esi-vaiheeseen. Kun nämä suolistobakteerien ominaisuudet lisättiin koneoppimismalleihin, mallit pystyivät ennustamaan Alzheimerin taudin esivaiheen tarkemmin ja herkemmin.

Tutkimuksen tulokset viittaavat siihen, että suolistobakteerit saattavat muuttua jo varhaisessa vaiheessa Alzheimerin taudin kehittyessä. Suolistobakteerit saattavat siten olla hyödyllisiä merkkiaineita Alzheimerin taudin riskin arviointiin.

Lisää tutkimusta tarvitaan kuitenkin sen selvittämiseksi, miten suolistobakteerit vaikuttavat Alzheimerin taudin kehittymiseen ja voivatko suolistobakteerien muutokset vaikuttaa taudin etenemiseen.

Alkoholin hinnanalennukset liittyvät aborttien lisääntymiseen ja haitallisiin synnytyslöksiin

Addiction-lehdessä julkaistu uusi tutkimus on osoittanut, että kun alkoholin hintoja leikataan, abortit ja haitalliset synnytystulokset lisääntyvät. Tutkimuksessa tarkasteltiin tietoja Suomesta. Tutkijat havaitsivat, että veronkevennyksen jälkeen, joka johti alkoholin hintojen keskimääräiseen laskuun 33 prosentilla 1. maaliskuuta 2004. Aborttien määrä lisääntyi 0,84 prosenttiyksikköä ja alhaisen syntymäpainon todennäköisyys 1,5 prosenttiyksikköä korkeampi ja 1,98 prosenttia. pisteen suurempi enen aikaisen synnytyksen todennäköisyys pienituloisilla naisilla.

Tutkijat uskovat, että näille löydöksille on kaksi mahdollista selitystä. Ensinnäkin, kun alkoholista tulee edullisempää, ihmiset juovat todennäköisemmin enemmän. Tämä voi johtaa lisääntymiseen synnytyksestä edeltävään alkoholitietukseen, mikä voi lisätä haitallisten synnytystulos-

ten riskiä. Toiseksi alhaisemmat alkoholin hinnat voivat johtaa tahattomiin raskauksiin, mikä voi lisätä abortin riskiä.

Tutkimuksen tulokset ovat huolestuttavia, koska ne viittaavat siihen, että alkoholin hinnanalennukset voivat vaikuttaa kielteisesti kansanterveyteen. Tutkijat kehottavat päätöksentekijöitä ottamaan huomioon alkoholin hinnanalennusten mahdolliset vaikutukset kansanterveyteen tehdessään alkoholin hinnoittelua koskevia päätöksiä. (Lähde: Luukkonen J, Junna L, Remes H ja Martikainen P. Alkoholin hintojen yhteys synnytyksiin ja abortteihin: väestöpohjainen luonnollinen kokeilu. Addiction. 2023.)

Matkailu

FlixBus pani Vaasan Euroopan bussikartalle

FlixBus aloitti uuden reitin Suomen ja Puolan välillä 27. heinäkuuta alkaen Viron, Latvian ja Liettuan kautta. Uusi linja lähtee Varsovasta päämääränään Vaasa (Suomi). Bussiyhteyden ansiosta FlixBus-verkoston lisätään yhdeksän Suomen kaupunkia.

- Kun Flix tulee nyt Suomen markkinoille, olemme saavuttaneet uuden virstanpylvään Manner-Euroopan yhdistämisessä. Laajentamalla valikoimaamme jatkamme tavoitteemme toteuttamista tarjota mukavaa, edullista ja kestävä matkustamista. Tarjoamalla kätevät kuljetukset maailmanlaajuisesti uskomme mullistavamme matkailumarkkinat. Matkailijat ovat yhä tietoisempia ympäristövaikutuksistaan. Tavoitteemme on luoda matkustajille mahdollisuuksia valita päästöjä vähentävä kollektiivinen matkustaminen, kertoo Flixin toimitusjohtaja André Schwämmlein.

Reitti alkaa Varsovasta Puolassa ja kulkee Liettuan, Latvian, Viron ja edelleen Suomeen. Täällä bussi pysähtyy Helsingissä, Espoossa, Turussa, Raisiossa, Raamossa, Porissa, Närpiössä pääte- asemalla Vaasa.

FlixBus-yhteistyö

Linjaa liikennöivät liettualainen kuljetusyhtiö Ollex ja lauttayhtiö

Tallink. Tallinkin kanssa tehdyn yhteistyön ansiosta FlixBus-matkailijat saavat lipun, joka on voimassa sekä bussissa että lautalla. Kaikissa busseissa on ilmainen Wi-Fi, turvavyöt ja wc:t.

3 vuotta FlixBusilla Baltiassa FlixBus viettää tänä vuonna kolmatta vuosipäivää Baltian maissa, Virossa, Latviassa ja Liettuassa. Nykyään FlixBus liikennöi 268 kaupungissa Baltiassa ja yhdistää 292 kohteeseen Euroopassa. Laajennuksen ansiosta bussimatkailijat Suomesta pääsevät nyt helposti mihin tahansa Flixin muihin Euroopan kohteisiin.

Faktat:

N1205-linja on suora yhteys suurten kaupunkien Varsova - Riika - Tallinna - Helsinki välillä.

Matka-aika: Varsovasta Vaasaan noin 28 tuntia ja Tallinnasta Vaasaan 12 tuntia.

Lähtöaika Vaasasta klo 07:20. Saapumisaika Varsovaan 10:25. Lähtöaika Varsovasta 18:35, saapumisaika Vaasaan 23:40. (Lähde: FlixBus)

Viikon sitaatti

Viikon kuva

Söderfjärdenin kurkia

Entinen Googlen päällikkö tekoälystä ThoughtEconomicsissa

Tekoäly on älykkäämpää kuin ihminen. Se voi käsitellä tietoa salamannopeasti ja keskittyä tiettyihin tehtäviin ilman häiriötekijöitä. Tekoäly voi nähdä tulevaisuuteen, ennustaa tuloksia ja jopa käyttää antureita fyysisten ja virtuaalisten kulmien näkemiseen. Joten miksi tekoäly ymmärtää sen usein väärin? Vastaus on me. Ihminen suunnittelee tekoälyn toiminnan määrittävät algoritmit, ja käsitellyt tiedot heijastavat epätäydellistä maailmaa. Tarkoittaako se, että olemme tuomittuja? Kirjassa Scary Smart Mo Gawdat, Solve for Happy -kirjan kansainvälinen bestseller-kirjailija, käyttää huomattavaa asiantuntemustaan vastatakseen tähän kysymykseen ja näyttääseen, mitä me kaikki voimme nyt tehdä opettaaksemme itsellemme ja koneillemme, kuinka elää paremmin. Yli kolmenkymmenen vuoden kokemuksella uusimman teknologian parissa ja hänen aikaisemmasta roolistaan Googlen liiketoimintajohtajana, kukaan ei

Viikon astronominen kuva

Kysymysmerkki avaruudessa

Tutkijat sanovat, että James Webbin avaruustelekoopin uudessa valokuvassa näkyvä kysymysmerkin muotoinen rakenne on todennäköisesti kahden tai useamman galaksin fuusio.

James Webb -avaruustelekooppi vangitsi äskettäin upean uuden kuvan siitä, mitä tiedemiehet kutsuvat aktiivisesti muodostuvien tähtien pariaksi. Mutta kotkasilmäiset katsojat tarttuivat nopeasti vielä pienempään - ja joillekin kiehtovampaan - yksityiskohtaan aivan kehyksen alaosassa: oranssin muodostelman erehtymättömässä muodossa kysymysmerkki, häntä ja kaikki. Kiitokset: NASA, ESA, CSA, J. DePasquale

ole Mo Gawdat paremmin sopiva selittämään, kuinka tulevaisuuden tekoäly toimii. Vuoteen 2049 mennessä tekoäly on miljardi kertaa älykkäämpi kuin ihminen.

Ooppera

NAINEN KUIN JÄÄTYNYT SAMPPANJA

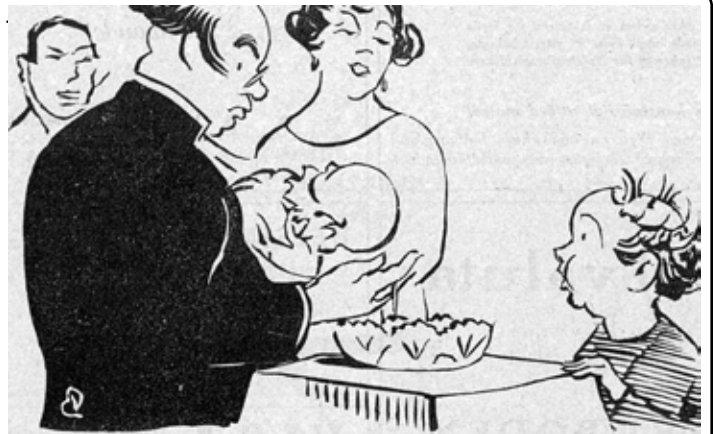
Ikka Kuusiston kamariooppera Aino Kallaksen elämästä Vaasan kaupungintalossa 8.10.23 klo 13.15

Lippu 25€ johon sisältyy lasin poreilevaa. Liput ovella. Ennakkoon saa lippuja hintaan 20€ soitta

malla Marjatta Björknäsille, puh 0400368371.

Ensi viikolla: Näkymä vesitornista

Kiltti pappi, voinko minäkin saada hiukan hiusvettä?
Hovinarrri numero 17, 1924

Huumoria sadan vuoden takaa

Viisas tyttö.

-Te näytätte viisaalta työltä. Em meköhän mene naimisiin?
-Ei, kiitoksia! Minä olen niin viisas kuin miltä näytänkin.

—oo—

Opettaja: Mikä on kannibali?
Oppilas: Minä en tiedä. Opettaja: Jos sinä söisit iaäsi ja äitisi, mikä sinä silloin olisit? Oppilas: Orpopoika.

— oo —

»Annas, tuletko sinä rakastamaan minua ikuisesti ja olemaan minulle aina uskollinen?»
»Hyvä ystävä, ei nyt kaikkia samalla kertaa!»

— oc—

Taiteilijatoverien kesken.

Elokuvatähti: »Minulle on tarjottu 20,000 dollaria, jos jään Amerikkaan.» Toinen elokuvanäyttelijätär, Hänen ystävättärensä: »Saitko sinä sen tarjouksen Amerikasta vai Europasta?»

—oo—

Oivallinen maantieteen tuntilija.

Tukkukauppias Jousia on ulkomaanmatkallaan käynyt myöskin Venetsiassa, josta hän mainitsee ystävilleen.
*No, hyvinkö sinua miellytti Venet-

sia ?>
Jousia: »Minä viivysin siellä vain pari päivää. Kaupunki oli kokonaan tulvan vallassa.»

— oo —

Lukijoilta

Otamme erittäin mielellämme vastaan lukijoidemme kommentteja. Kommentteja, tarinoita, muistoja, keskustelua, uutisia kotoa. Tämä on luultavasti tämän paperin tärkein osa. Mutta tilaa on rajoitetusti, joten kirjoita mahdollisimman lyhyesti! Joten lähetä viestit osoitteeseen:

waasanpaivalehti@gmail.com

Waasan Päivälehti

waasanpaivalehti@gmail.com

Ilmoita WP:ssä

Tässä historiallisessa ja hypermodernissa päivälehdessä ensimmäisten joukossa mainostamisella voi olla PR-arvoa.

Ilmoitushinta on 6 €/palsta-millimetri. Vakioilmoitukset ovat halvempia (25 mm korkea = 140 €, 50 mm = 280 €, 75 mm = 400 €. Toistuvat ilmoitukset = 30 % alennus. Lähetä ilmoitukset osoitteeseen waasanpaivalehti@gmail.com

.jpg-, tiff- tai png-muodossa. Mainokset pienennetään sitten 46 mm:n sarakkeen leveyteen.

Kutsu

VAASAN KAUPUNGINTALON JUHLASALI
8.10.2023

KAMARIOOPPERA AINO KALLAKSEN
ELÄMÄSTÄ

NAINEN
KUIN
jäätyneyt
SAMPPANJA

SÄV. ILKKA KUUSISTO, LIB. AINO PIIROLA

Esiintyjät

MEZZOSOPRAANO
Kukka-Maaria Kallio

VIULU
Ninja Jakobsson

SELLO
Elena Hämäläinen

PIANO
Anna Roos

TANSSIJAT
Viivi Sjöblom, Aaron Saira

Hyvät ystävät,

SI Vaasalla on ilo kutsua Teidät mukavaan tapaamiseen
Sunnuntaina 8.10 klo 12-15

Herkullinen aamiainen on tarjolla klo 10-12 Original Sokos hotelli Vaakuna Ylätorilla
hintaan 14€.

Klo 12.00 alkaa Minna Canth -seminaari Vaasan Kaupungintalon juhlasalissa. Tämä on samalla
Suomalaisen Naisliiton ja Vaasan Suomalaisen Naisklubin juhla. Ohjelmassa on esitelmä ”Voima-
manaisten merkitys nykynaisilla” ja ”Sydän täynnä tulta”, Aino Kallaksen kirjailijakuvasta.

Väliajalla nautitaan lasillinen kuohuvaa joka sisältyy hintaan.

Klo 13.45 alkaa kamariooppera ”Nainen kuin jäätyneyt samppanja, joka kuvaa Aino Kallaksen
dramaattista elämää.

Tilaisuuden tuotto käytetään lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen.

Lipun hinta 20€

Lisätiedot ja ilmoittautumiset
marjatta.bjorknas@gmail.com
0400368371

Lämpimästi tervetuloa Vaasaan!

SI VAASA - VASA

WASA DAGBLAD

GPT3

Lösnummer 1 €
Gratis på nätet

ISSN 2954-2448

Nr 41

Söndagen den 1 oktober

2023

Wasa Dagblad - en modärn tidning med layout från 1870-talet. Då hade de flesta tidningarna detta format, motsvarande A4, och 4 sidor. Mycket text, men inga bilder alls, så det finns mycket att läsa på 4 sidor. Tidningen innehåller citat från gamla dagstidningar, hämtade från Nationalarkivet (digi.kansalliskirjasto.fi). GPT3 gör en del av det rutinmässiga redaktionella arbetet. Wasa Dagblad utkommer tillvidare på söndag morgon, men vår strävan är att den skall utkomma alla dagar så småningom. Tidningen kan läsas gratis på nätet, tryckta lösnummer kostar 1 €. Annonspis 6 €/spaltmillimeter, men standardannonser är billigare (25 mm hög=140 €, 50 mm = 280 €, 75 mm=400 €. Upprepade annonser = 50% rabatt. Sänd annonser till wasadagblad@gmail.com som jpg, tiff eller png, annonserna förminskas sedan till spaltbredd 46 mm. Ifall annonsen inte ryms med kontakter vi (utrymmet är ju begränsat). Chefredaktör Hans Björknäs. Post: Wasa Dagblad, Skolhusgatan 37 B 7, 65100 Wasa, telefon +358-40-5462455. E-post: wasadagblad@gmail.com

Nyheter

136 frågor om celiaki

I Finland har omkring 2% av befolkningen denna sjukdom, men fler än varannan vet inte om det. Dessutom har sannolikt lika många människor till en glutenintolerans av annat slag, med samma symtom som vid celiaki. Detta är anledningen till varför det är så viktigt att sprida kunskap om sjukdomen och dess behandling.

Denna nya bok, 136 frågor och svar om celiaki, finns här: <https://vpress.ovh>

Cafe Proosa

Efter en lång paus finns det nu ett trivsamt cafe på stadsbiblioteket, Cafe Proosa. Förutom kaffe och hembakat bulla serveras där edn förmånlig lunch varje dag. I torsdags serverades där ärtsoppa och Sannas "kropsu".

Här finns vi:
www.vpress.ovh

Veckans konstupplevelse:

Albert Edelfelt var en finländsk målare som levde mellan 1854 och 1905. Han var en betydande gestalt i den finska konstvärlden och hans verk är fortfarande respekterade och studerade.

Här *Kvinnor utanför Ruokolaks kyrka, 1887*

Öppet måndag-torsdag kl 10-16, fredag 10-15.

Ekonomiska utmaningar för välfärdsregion

Österbotten

Österbotten, en framstående välfärdsregion i Finland, står inför betydande finansiell oro i år, med ett uppskattat underskott på 346 euro per invånare, enligt färskas uppgifter som släpptes av Helsingin Sanomat den 23 september. Detta häpnadsväckande underskott rankar Österbotten som den tredje värsta regionen i fråga om finanspolitisk obalans, endast överträffat av två områden i östra Finland.

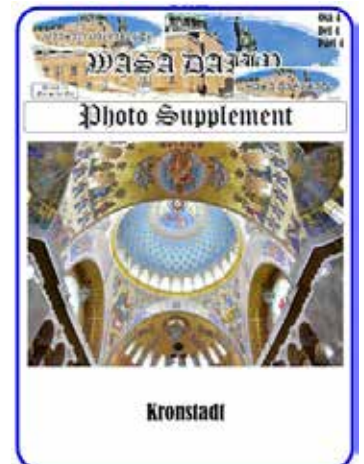
Det landsomfattande underskottet har nått cirka 1 miljard euro i år, men situationen är mest kritisk i Åboregionen, som brottas med ett underskott på 123 miljoner euro 2023.

Den främsta orsaken till dessa ekonomiska svårigheter kan spåras tillbaka till otillräcklig

budgetering, vilket bäddar för en utmanande ekonomisk utsikt. Som ett resultat av detta tvingas regionen vidta stränga åtgärder, inklusive stängning av många anläggningar, en åtgärd som också påverkar Vasaområdet. Dessutom, i Tammerfors, står 500 anställda inför permitteringar, en drastisk åtgärd med tanke på att personalbrist har varit en nyckelfaktor som bidragit till operativa svårigheter.

Österbottens välfärdsregion befinner sig i en prekär situation, som speglar de utmaningar som regioner över hela landet står inför, med ett svindlande underskott på över 60 miljoner euro. Anmärkningsvärt nog rapporterar Karlebyområdet ett mycket lägre underskott på endast 46 euro per invånare, en betydligt lägre siffra än dess närliggande regioner.

Även om de exakta orsakerna till dessa ekonomiska skillnader är komplexa, är en positiv aspekt som bidrar till vår position den allmänna hälsan för invånarna i

Fotobilaga på sid 27

Beställ Wasa Dagblad - det kostar ingenting. Sänd en email med rubriken Prenumeration till wasadagblad@gmail.com

Blommor i Vasa. Visst gör stadens trädgårdsavdelning ett underbart arbete så här på våren. För att göra vår stad vacker och trivsamt!

Jarl Hemmer: Onni Kokko Del 4

bredvid oss står Rörströmska pojkarna. Jag ser att du förvånas, och samlingen är ju fan i min mamma lite underlig. Men jag ska säga dig en sak. Nu är det en sån tid, att allt vad bussiga jaunar lieter måste hålla ihop. Vi har viktigare saker att tänka på än våra gamla gräl. Det är därför som Kalle Mäkinen räcker handen åt sina fiender och tänker lära dem skjuta. För snart gäller det att klämma till på slaktargardena. Och om du ännu är förbannad över att jag har kallat dig slaktarpojke, så ber jag dig begripa att det bara var sagt på jävlighet. Nog vet jag att du är en hederlig janne och hör till våra pojkar. Men i stället måste du hålla käppen och inte skälla på ryssarna, för då går det på tok med dig.

Hän knäppte vältaligt med fingrarna på gevärsläset, spottade ut cigaretten och lissade upp sina vida byxor med en rullning på bälgen. Så gjorde han helt om, lade gevärsremmen till rätta över axeln och klev ut på landsvägen. De andra följde honom.

- Varifrån har du fått bössan? frågade Onni.

- Lauri, bror min, sade Kalle kort. Men då de passerade järnvägsövergången tillade han:

- Ser ni körktornet där borta i stan? Om det nu sitter en slaktare med en kulspjut där oppe, så inte ska ni tro att hållet är för långt. Visserligen är han liten som en mygga, men det gäller bara att vara stadig på hand, så nog plockar man ner honom alltid. En sån här bössa skjuter på tre kilometer genom tie man i rad. Och inte finns det heller väggar som stoppar.

De fyra pojkarna sågo alla bort mot staden och kyrktornet, vars spets den uppgående solen som bäst höll på att blanka allt grannare. Deras ögon stodo vidöppna mot det gula skenet, och de ryste till i en blandning av morgonkylla och stolthet.

Men Kalle bröt av:

- Ni ska inte stå där och gapa ut i luften, vi har viktigare saker för oss nu.

Hän klappade sig på byxfickorna, där det skramlade av patroner.

- Raska på nu, det gäller i dag att visa vad man duger till. Vi hä-

denna region. Österbottens relativt robusta hälsoindikatorer har lett till minskat ekonomiskt stöd från staten, ett sällsynt fall där goda hälsoresultat påverkar en regions ekonomi negativt.

När Österbotten brottas med dessa finanspolitiska utmaningar, är det uppenbart att det kommer att krävas ett övergripande och strategiskt tillvägagångssätt för att hantera underskottet och upprätthålla regionens livsviktiga tjänster och institutioner. De kommande månaderna kommer att vara avgörande då ansträngningar görs för att rätta till den ekonomiska situationen och säkerställa invånarnas välbefinnande inför motgångar.

Kuriren har bytt ägare

Den finlandssvenska veckotidningen och skall vi säga kulturins-

titutionen har bytt ägare.

Tidningen startades av Frejvid Weegar i tiden, för 60 år sedan, och har under alla årtionerna varit en kär vän för speciellt den äldre delen av befolkningen.

Nu har Kustmedia övertagit rodret. Men Kurinen kommer att fortsätta på samma linje som tidigare, läsarna kommer inte att märka mycket - kanske endast att tidningen blivit ännu bättre!

Förebyggande av digitalt utanförskap

I regeringsprogrammet berörs digitalt utanförskap: "Ett program för digital social- och hälsovård utarbetas och ledningen av programmet säkerställs. Framskridandet av digitaliseringen stöds också genom möjliggörande lagstiftning. Andelen e-tjänster ökas och digitala tjänster är det som i första hand ska användas i fråga om de kunder för vilka det är möjligt. Tillgången till tjänster enligt modellerna för digitala social- och hälsocentraler utvidgas och verkningfullheten hos den nationella lösningen utvärderas. Man förebygger digitalt utanförskap och beaktar olika användargrupperns behov och att digitala lösningar är lätta att använda. Utgåendet av ärenden ansikte mot ansikte eller per telefon säkers-

llet på och bildar F-kompaniet här hos oss, men Lauri har sagt, att den fan tas inte in som ramlar omkull då hän skjuter första skottet.

De vandrade vidare över några fält och inåt skogen. Morgonen var frostig och klar. På åkrarna lågo jordkokorna härda som Sten, det knastrade i en lätt iskorpa mellan dem här och var. Man klev över en gårsgård, den var hal och liksom försilvrad av frosten. Och i skogsbrynet glimmade björkarnas lövlösa grenar.

- Vart går vi egentligen? frågade Onni.

Kalle pekade på en byggnad högre upp i backen.

- Vi tänker platta bly genom Lindströms rian. Om någon kommer och stör oss, så tar jag bara fram min röda armbindel, och då vägar sig inte fan själva på oss. Det är inte som förr i världen, då man fick rädda för polisen. Det är andra tider nu, pojkar.

De klevo fram mellan träden och gjorde halt på den öppna platsen framför rian. Marken var här betäckt med en matta av gula halmstrån, allt tätare ju närmare man gick intill ridören. I dess springa पोस्ते fram en hel kärke av uttröskade ax.

Onni rev ut ett strå och började tugga på det.

Hän kände sig illa till mods. Hän stod inte på riktigt god fot med någonfing inom sig själv. Det var ej bara hunger, men också något med Kalles gevär.

Så kom frågan upp hur man skulle ordna skjutandet. Det blev en rädplänning, under vilken Kalle tog fram en flaska och lät den gå laget runt.

- Hejsan jaunar, en smakare hör till tjänsten! Starkt ska det vara i kätten liksom i bössan, så gör det bäst. Barn vi bar skjutit borgarna, så dricker vi varenda dag så vi sir kometer. Det lär nog finnas av den här sorten i deras källare...

Hän tog en duktig klunk, grnade och smakade. De båda bröderna gjorde efter, och det seglade ögonblickligen fram en röd sky över alla tres ansikten. Men då flaskan kom till Onni, stänkade han ännu värre än de andra, men tungan stoppade han som en propp i mynnigen, då hän vände botten i vädret. Hän hade en dålig erfarenhet och ett hemligt löfte bakom sig.

tälls vid behov.”

Korholm Musikfestival tilldelas EcoCompass Certificate for Environ- mental Excellence

I ett betydande steg mot miljömässig hållbarhet meddelar Korholm Musikfestival stolt att den har tilldelats EcoCompass-certifikatet. Festivalen, känd för sitt livfulla firande av musik och kultur, genomgick nyligen en revision under sina sommarfestligheter och dök upp med glans.

EcoCompass-certifikatet är ett bevis på Korholms musikfestivals engagemang för miljöansvar. Certifieringen fungerar både som ett erkännande av deras tidigare insatser och en inspiration för framtida initiativ som syftar till att bevara miljön.

Ett av festivalens anmärkningsvärda steg i år var dess övergång till vegetariska alternativ, vilket återspeglar dess engagemang för att minska koldioxidavtrycket i samband med livsmedelsproduktion. Dessutom anammade de elbilar, vilket bidrog till en grönare transportlösning under evenemanget.

När festivalen njuter av denna prestation ser de redan framåt mot framtiden. Arrangörer letar

aktivt efter nya och innovativa sätt att förbättra sina miljövänliga metoder inför nästa års evenemang. I sin strävan efter en mer hållbar festivalupplevelse bjuder de in input och förslag från sin publik.

”Vi är fast beslutna att göra en positiv inverkan på miljön och minska vårt ekologiska fotavtryck”, säger Milla Virta och uttrycker sin entusiasm för framtida ansträngningar. ”Vi värdesätter vårt samhälles input och ser fram emot att implementera nya miljömedvetna idéer under de kommande åren.”

Festivalen uppmuntrar deltagare och supportrar att dela med sig av sina miljövänliga förslag. Genom att främja en öppen dialog vill Korholm Musikfestival fortsätta sin resa mot att bli en ledstjärna för miljöansvar i mu-

sikfestivalernas värld.

Gå ihop med Korholm Musikfestival och var en del av förändringen för en grönare och mer hållbar framtid inom underhållningsvärlden. Dina idéer och bidrag kan vara nyckeln till att forma en mer miljömedveten festivalupplevelse för alla.

Ikka-Pohjalainen

kommer att distribueras från början av oktober endast sex dagar i veckan. Tidningen ges inte ut på söndagar.

Det här är första söndagen som tidningen inte kommer ut.

Skälen till förändringen är höjda papperspriser och kostnader för distribution. Det är frågor som många dagstidningar brottas med.

BA.2.86 inte ännu här

Små mängder av BA.2.86-varianten har rapporterats i världen. Den nya varianten har redan synt i patientprover i Sverige och Danmark samt i avloppsvattenundersökningar i Norge. Enligt rapporter har varianten orsakat en liten epidemi på en vårdinrättning för långtidsvård i Storbritannien. Största delen av de insjuknade behövde ingen sjukhusvård och ingen har avlidit.

Man följer upp BA.2.86-va-

rianten på grund av dess mycket exceptionella spikproteinstruktur. Hittills har den inte observerats i Finland.

”Det är sannolikt att den observeras även i Finland under hösten. Det är dock fortfarande svårt att bedöma dess spridning”, säger THL:s specialforskare Erika Lindh.

**De, som vet litet mera
är
De, som läser Wasa
Dagblad**

THL publicerade programmet: Tolv sätt att förhindra narkotikadöd

Narkotikamissbruk och experiment har fortsatt att bli vanligare i Finland. Samtidigt har skadorna och narkotikarelaterade dödsfall ökat. Dödsfall till följd av narkotikaförgiftning och dödsfall på grund av långvarig användning av narkotika har ökat under 2000-talet.

Särskilt oroande är ökningen av narkotikarelaterade dödsfall bland unga under 25 år.

Det förebyggande programmet

- Jag tycker vi liksom tar och skjuter i kapp, föreslog den yngre pojken Rörström.

- Duellerar heter det, rättade hans äldre bror.

- Men vi kan inte skjuta på varandra, förklarade Kalle med en förmyndares överlägsenhet. Då får vi alla åt helvete, och det är inte meningen att spilla folk i onödan. Vi kommer nog att behövas ännu. Men vi bar ju våra mössor, på dem kan vi skjuta.

Förslaget vann allmänt gillande och åtföljdes av en ny klunk.

Så gick man fram till riväggen, körde in fyra käppar i en nät mellan stockarna och hängde upp mössorna i rad. Sedan återvände man till gårdgården ett stycke därifrån.

Kalle tog ur byxfickan ett patronmagasin och laddade. Därpå drack han ensam en klunk igen och tände en cigarett.

- Ska vi inte börja, skrek han. Varför fan står ni och gapar på bössan min? Nog smäller den, bara man trycker på den.

- Men huru ska vi skjuta? frågade Onni.

- Den där mössan längst till höger är min,

och jag är naturligtvis rödgardist, den saken är klar som brännvin. Men två av oss måste bli slaktare, så vi får kriga.

- Inte jag, ropade den äldre Rörström. Jag är lika röd som Kalle! Bror min får bli vitgardist.

- Nej, jag blir ryss! ropade denne.

- Men då är vi ju på samma sida.

- Ja visst fan, men inte blir jag slaktare.

- Lugna er, dundrade Kalle. Den som inte vill, behöver inte heller. Men jag frågar er nu, finns här ingen som i dag vill skjuta för slaktarna? Det är ju bara lek, för sakran.

- Jag kan göra det, sade Onni.

Han märkte med detsamma att han sagt någonting vådligt. Kalles blodsprängda ögon blevo aldeles runda och vita som på en frustande häst, och de båda bröderna flussade otäckt. Men ingen sade något, förrän Kalle ställt upp dem alla fyra i en rad vid gårdgården.

- Nu skjuter vi fem skott var och en, och jag som kan konsten laddar åt er. Ingen rör en fena förrän allt är klart. Rejält ska det

vara. Vitgardisten har tre mössor att välja på, och vi tre tillsammans kommer att traktera slaktar kalotten med bly, så den blir full som mamma hans gamla potta.

Det slog rött för Onnis ögon, men han behärskade sig och svarade blott:

- Vi ska se först.

Han märkte att de andra betänkligt gungade där de stodo, och hans tillförsikt steg ytterligare när Kalle åter tog en sup och räckte flaskan åt de sina. Den återvände utan att ha nått radens slut, där Onni stod. Han märkte att han åter var utsluten och ensam. Han blev plötsligt underligt lugn.

Då Kalle höjde bössan blev han ännu lugnare. Pipan vaggade i en vid bäge, och Kalle slöt ögonen innan han med en grimas tryckte av. Rörströmska poikarna hoppade till.

De fem skotten föllu tätt på varandra. Onni

stod och spejade mot sin mössa, men han kunde inte se att den rört sig.

Så kom turen till bröderna. Kalle laddade och överräckte med utsträckt arm geväret. Det fladdrade en varm ånga omkring pipan i den frostiga morgonluften.

- Nå, jamar, kläm ni till i slaktarkalotten!

Bröderna tvistade om vem som skulle skjuta först. Båda ville spara sig till senare. Men ett domsord av Kalle avgjorde tvisten till den yngres nackdel.

Onni såg genast att han var ofarlig. Han stödde foten bakåt i gårdgården, knäsvag av både rädslan och brännvinet, och förrän han tryckte av vände han huvudet åt sidan. Han mindes tydligen varningen att inte ramlå omkull. Kalle märkte nog hans ynkedom, men bundsförvantskapet förbjöd numera alla hårda ord.

Föga bättre gick det för den äldre brodern. Onni hade ännu ej kunnat upptäcka att mössan rört sig det ringaste.

Så kom turen till honom. En sakta frossa rann igenom hans kropp, då han grep tag om det tunga vapnet. Han hade nog förut provat sin tur som skytt, åtskilliga gånger till och med, men aldrig med gevär

Denna tidning kan man läsa var som helst

Med en tablett kan denna tidning läsas var som helst i världen, t.ex. i detta alp-landskap skapat av Lexica.ai.

finns här: thl.fi

En bok om alla byar i Korsholm

Denna finskspråkiga bok skriven av Jane Trygg-Kaipainen har nu kommit ut. Boken heter "Mustasaari kylähistoriikkien kymmenet kylät" och författaren är filosofie magister, pedagogikmästare och facklitteraturförfattare, kommunpolitiker bosatt i Österbotten och iakttagare av världen.

Boken berättar om historien, administrationen, försörjningen, transportförbindelserna, föreningslivet och det sociala livet, människor, byggnader, egenskaper och berättelser i varje by i Korsholm. Boken hjälper till att förstå de mycket stora förändringar i levnadsvillkoren för barnas invånare orsakade av landhöjning och historisk utveckling och berättar hur dessa byar blev som de är idag.

426 sidor och färgfoton från varje by. Och det finns många byar i Korsholm! Nästan 40 byar

och varje bys många gånger fascinerande historia presenteras här.

Man kan köpa boken till exempel från Ad Libris.

Sweet Vasa,

detta trivsamma cafe på Hovrättsplanaden, stänger nästa vecka.

Orsaken är olönsamhet, på grund av stigande priser på råvaror, dyrare hyror och minskad mängd kunder.

Rasmus Takaluoma,

pojken som försvann i Lappo för ett år sedan, har tydligen hittats.

För närvarande misstänks inget brott.

Få litra på Orpos regering

Omkring 40% av finländarna litra inte på Orpos regering. Och ungeför lika många litra inte heller på att oppositionen skulle klara av att övervinna Finlands svårigheter.

Vårdgaranti

Vårdgarantin skärps inte efter ett år

I början av september trädde den skärpta vårdgarantin i kraft. Du måste få tid till läkare inom två veckor, även i icke-brådskande fall. Välfärdsområden har uppenbara svårigheter att efterleva detta.

Avsikten var att denna tvåveckorsperiod skulle förkortas till en vecka efter cirka ett år.

Den nya regeringen överväger nu att inte genomföra denna utpressning som kommer att ske om ett år. Förslaget är att två veckors vårdgaranti ska behållas, på grund av personalbristen.

I dag

Det akuta behovet av att få slut på beroendet av fossila bränslen

NASA:s senaste tillkännagivande om att sommaren 2023 har varit den hetaste någonsin bör fungera som ett rungande väckarklocka till världen. De stekhet temperaturerna vi upplevde i somras är inte bara statistik; de är förebud om en planet i kris. Detta obestridliga bevis på ett värmande klimat kräver omedelbara och samordnade åtgärder för att stoppa vårt beroende av fossila bränslen.

Uppgifterna från NASA:s Goddard Institute of Space Studies (GISS) målar en dyster bild av vår nuvarande bana. Sommar månaderna juni, juli och augusti 2023 var 0,41 grader Fahrenheit (0,23 grader Celsius) varmare än någon annan sommar sedan mätningarna började 1880. Årets sommar var också häpnadsväckande 2,1 grader F (1,2 C) varmare än genomsnittet sommaren mellan 1951 och 1980.

Dessa rekordstora temperaturer sammanfaller med en våg av extrema väderhändelser runt om i världen. Dödliga skogsbränder har härjat i Kanada och Hawaii, medan Sydamerika, Japan, Europa och USA fick utstå brännande värmeböljor. Under tiden brottades Italien, Grekland och Centraleuropa med kraftiga regn och översvämningar. Det är inte enstaka incidenter utan en global kris med långtgående konsekvenser.

Det är avgörande att inse att dessa extrema väderhändelser inte bara är tillfälligheter utan resultatet av vår obevekliga användning av fossila bränslen, som släpper ut växthusgaser i atmosfären. Konsekvenserna är förödande, hotar liv och försörjning över hela planeten.

NASA-administratör Bill Nelson påpekar med rätta att kli-

matförändringarna utgör ett existentiellt hot mot vår planet och framtida generationer. Bevisen är obestridliga, och det är dags för brådskande åtgärder. Vi måste följa varningarna och ta itu med grundorsaken till denna kris: förbränning av fossila bränslen.

Utsläpp av fossila bränslen driver klimatförändringarna och vi har en moralisk skyldighet att minska vårt koldioxidavtryck. NASA:s data visar att exceptionellt höga havstemperaturer, förvärrade av El Niños återkomst, var en betydande faktor i årets rekordvärme. Men låt oss vara tydliga: den främsta drivkraften bakom denna långsiktiga uppvärmningstrend är utsläpp av växthusgaser som orsakas av människor.

Konsekvenserna är inte begränsade till enbart stigande temperaturer. Som NASA:s Josh Willis betonar, blir värmeböljorna längre, hetare och mer destruktiva. Dessa extrema förhållanden utmanar vår förmåga att anpassa och överleva, särskilt i kombination med ökad luftfuktighet.

Effekterna av El Niño, som vi förväntar oss att se i början av 2024, kommer bara att förvärra dessa utmaningar. El Niño-evenemang kan ge svalare, blötare förhållanden till vissa regioner samtidigt som de orsakar torra i andra. Denna oförutsägbarhet understryker ytterligare vikten av att ta itu med klimatförändringarna.

Inaktivitet är inte längre ett alternativ. Som Gavin Schmidt, chef för GISS, varnar, "Tyvärr sker klimatförändringar. Saker som vi sa skulle hända kommer att hända. Och det kommer att bli värre om vi fortsätter att släppa ut koldioxid och andra växthusgaser i vår atmosfär."

Vi måste gå över till rena, förnybara energikällor, minska utsläppen och anta hållbara metoder. Det är inte bara ett miljökrav; det är en moralisk plikt att skydda vår planet och framtida generationer. Låt NASA:s nyktra rapport vara katalysatorn för förändring, i det ögonblick vi enas för att sätta stopp för vårt fossilbränsleberoende och arbeta tillsammans för en hållbar

framtid. Vår planet är beroende av det.

Evenemang

KUNTSIS MUSEUM FÖR MODERN KONST

Linjens dimensioner

9.9.23 - 14.4.24

Hur konstnärer arbetar med linjen, där dess form sätter sig som en enkel penn- och kolteckning eller som en rumslig installation. Linjens variationer kan ses i gruppställningen på Kuntsi museum för modern konst. Både finländska och internationella samtidskonstnärer – 18 konstnärer och grupper av konstnärer – presenterar sig själva som en del av sitt konstnärliga arbete.

VASA STADSTEATER

NUNNIA JA KONNIA (The Sisters Act)

14.9. - 30.12.23

Storalånggatan 53

www.vaasankaupunginteatteri.fi

WASA TEATER

"Vänd om min längtan"

Musikal

5.9.23 - 4.5.24

www.wasateater.fi

STADSBIBLIOTEKET

Maailma muuttuu - kirjaimet säilyvät. (Världen förändras, bokstäverna ej)

8.9 - 5.10.,23

Suomen Kalligrafiayhdistys, medlemsutställning

Biblioteksgatan 13

FINLADS NATIONALGALLERI KIASMA, HELSINGFORS

GRATISDAG 6.10.23 KL 10-20

<https://kiasma.fi/sv/>

VAASA BAROQUE

Höstens operahändelse!

Joseph Martin Kraus: PROSERPIN

Kraus opera Proserpin har finsk premiär på Vasa Barock, framförd av en internationell solistgarde och Vasa stadsorkester. Föreställningarna är fredagen den 13 oktober 2023 och lördagen den 14 oktober 2023 kl 19:00 i festsalen i Vasa stadshus. <https://vaasabaroque.com/>

TIKANOJA

"Stigar i landskapet"

Berndt Lindholm's utställning 20.10.23-21.4.24

STADSTEATERN

"Kaaos"

Pieni näyttämö Julia

PREMIÄR 20.10.23

20.10-13.12.23

vaasankaupunginteatteri.fi

ATENEUM

FÄRG & LJUS – ARVET EFTER IMPRESSIONISMEN

20.10.2023–25.2.2024

Utställningen presenterar impressionistisk och neoimpressionistisk konst från perioden 1860–1916. Utställningen jämför de främsta namnen inom den internationella konsten med den finländska färgkonstens korta men intensiva blomstringstid.

BOKMÄSSAN I HELSINGFORS

26.-29.10+.20P23

<https://kirjamessut.messukeskus.com/>

VASA STADSORKESTER

"PIAF - Paris, Mon Amour"

27.10.23 klo 19

Valerie Gabail

Vasa stadshus

"Lautasella"(På tallriken)-mässan 28-29 oktober 2023

Celiakiförbundet och Messukeskus anordnar mässan Lautasella 2023 i Helsingfors från lördag till söndag 28-29 oktober 2023. Mässan hålls samtidigt med Bokmässan och evenemanget Vin & Mat.

Lautasellamässan samlar olika specialkost under ett tak på Helsingfors Mäscentrum. Föreläsningar och informationstillfällen på Lautasellascenen ger tips för en bra, trygg och välsmakande vardag.

Inom området Glutenfritt liv presenteras, smakas och säljs endast glutenfria produkter.

keliakialiitto.fi/messut.

FINLADS NATIONALGALLERI KIASMA, HELSINGFORS

GRATISDAG 3.11.23 KL 10-20

<https://kiasma.fi/sv/>

LITTFEST

Rvåspråkig litteraturfestival

Årets tema är "Budskap"

16-18-11.23

Vasa.fi/littfest

LITTFEST KAMMARKONSERT

16.11.23 KL 19

Vasa Stadsorkester

Vasa stadshus

Avgiftsfri konserter

KORSHOLMSKALASET

18.11.23 i Botniahallen

kl 10-15

En fest för att fira Korsholms 675-årsjubileum

Fritt inträde och man får också

Hans Björknäs

Allt
vad Du någonsin önskat veta
om
Celiaki

Gastrolab

www.adlibris.fi

en "Korsholmsbakelse"

RUSK

Kammarmusik i Jakobstad

21–25.11.2023

Kungligt kalas

Internationell kreativitet den mörkaste tiden på året

<https://ruskfestival.fi/>

FINLADS NATIONALGALLERI KIASMA, HELSINGFORS

GRATISDAG 1.12.23 KL 10-20

<https://kiasma.fi/sv/>

MUSIKFESTSPELEN I

KORSHOLM 2024

24.7-31.7.2024

www.korsholmmusicfestival.fi

Klimatförändringen

Klimatförändringar kan orsaka ökning av drog- och alkoholmissbruk

En ny studie från Columbia University tyder på att klimatförändringar kan orsaka en ökning av drog- och alkoholmissbruk. Studien fann att det fanns en ökning av alkoholrelaterade inläggningar på dagar med högre temperaturer.

Forskarna tror att denna ökning kan bero på ett antal faktorer, bland annat människors tendens att dricka mer alkohol i behagligt väder, samt uttorkning orsakad av svettningar. De noterar också att deras studie kan underskatta sambandet mellan temperaturökning och droganvändning, eftersom de allvarligaste störningarna kan ha resulterat i dödsfall innan ett sjukhusbesök var möjligt.

"Våra resultat tyder på att klimatförändringar kan ha en negativ inverkan på folkhälsan genom att öka risken för alkoholrelaterade problem." "Mer forskning behövs för att bekräfta dessa fynd och för att bättre förstå mekanismerna genom vilka klimatförändringar kan påverka substansanvändning."

Studiens resultat är oroande, med tanke på de välkända negativa konsekvenserna av drog- och alkoholmissbruk. Dessa konsekvenser inkluderar fysiska hälsoproblem, psykiska problem och relationsproblem. Dessutom kan drog- och alkoholmissbruk leda till brott och våld.

Klimatförändringar är ett allvarligt problem som redan har en negativ inverkan på människors hälsa och välbefinnande. Resultatet

taten av denna studie tyder på att klimatförändringar också kan bidra till drog- och alkoholmissbruk. Detta är en oroande utveckling och det är viktigt att vidta åtgärder för att komma till rätta med den.

Hälsa

Alkoholprissänkningar kopplade till ökningen av aborter och negativa födelseresultat

En ny studie publicerad i tidskriften *Addiction* har funnit att när alkoholpriserna sänks, ökar antalet aborter och negativa födelseresultat. Studien tittade på data från Finland. Forskarna fann att efter en skattesänkning, vilket resulterade i en genomsnittlig sänkning på 33 % av priserna på alkohol utanför lokaler den 1 mars 2004. ökade antalet aborter med 0,84 procentenheter och en 1,5 procentenhet högre sannolikhet för låg födelsevikt och 1,98 procent. poäng högre sannolikhet för för tidig födsel bland låginkomstkvinnor.

Forskarna tror att det finns två möjliga förklaringar till dessa fynd. För det första, när alkohol blir mer överkomligt, är det mer sannolikt att människor dricker mer. Detta kan leda till ökad prenatal exponering för alkohol, vilket kan öka risken för ogynnsamma födelseresultat. För det andra kan lägre alkoholpriser leda till fler oavsiktliga graviditeter, vilket kan öka risken för abort.

Studiens resultat är oroande, eftersom de tyder på att alkoholprissänkningar kan ha en negativ inverkan på folkhälsan. Forskarna uppmanar beslutsfattare att överväga den potentiella effekten av alkoholprissänkningar på folkhälsan när de fattar beslut om alkoholprissättning. (Källa: Luukkonen J, Junna L, Remes H och Martikainen P. Sambandet mellan sänkta alkoholpriser med födelseresultat och aborter: Ett befolkningsbaserat naturligt experiment. *Addiction*. 2023.)

E-cigarett

Är e-cigarett mer eller mindre farliga än konventionella tobaks-

cigarett?

Både tobaksprodukter och ENDS (elektroniska nikotinleveranssystem) utgör hälsorisker. Det säkraste tillvägagångssättet är att inte använda någon av dem.

Riskenivåerna förknippade med användning av ENDS eller tobaksprodukter beror sannolikt på en rad faktorer, en del relaterar till de produkter som används och andra till den enskilda användaren. Faktorer inkluderar produkttyp och egenskaper, hur produkterna används, inklusive användningsfrekvens, hur produkterna tillverkas, vem som använder produkten och om produktens egenskaper manipuleras efter försäljning.

Toxicitet är inte den enda faktorn för att överväga risker för en individ eller en befolkning från exponering för ENDS-utsläpp. Dessa faktorer kan inkludera risken för att missbruka eller manipulera produkten, användning av barn och ungdomar som annars inte skulle ha använt cigaretter, samtidig användning med andra tobaksprodukter (dubbel- eller polyanvändning) och barn och ungdomar som fortsätter att använda rökta produkter efter experiment. med ENDS. Dessutom är inte alla ENDS lika och

riskerna för hälsan kan skilja sig från en produkt till en annan, och från användare till användare.

Det finns växande bevis för att ENDS kan associeras med lungskador och på senare tid har e-cigarett och vaping kopplats till ett utbrott av lungskada i USA. Detta beskrivs av United States Centers for Disease Control and Prevention (CDC) som e-cigarett- eller vapingassocierad lungskada (EVALI), vilket ledde till att CDC aktiverade en akututredning om EVALI den 17 september 2019.

Nikotin är mycket beroendeframkallande. En icke-rökare som använder ENDS kan bli beroende av nikotin och få svårt att sluta använda ENDS eller bli beroende av konventionella tobaksprodukter. (WHO CC BY-NC-SA 3.0 IGO)

Bör man gå 10 000 steg?

Enligt Mayo Clinic är promenader en träningsform som är tillgänglig för de flesta, och det kan bidra till att minska risken för hjärtsjukdomar, fetma, diabetes, högt blodtryck och depression. U.S. Department of Health and Human Services rekommenderar 150 minuter i veckan av måttlig intensitet träning, såsom snabb promenad 1. Promenader kan förbättra konditionen i andning-

gsorganen, muskelstyrkan och kroppssammansättningen. Det stöder också optimal mental hälsa genom att minska stress och öka det allmänna humöret.

Idén att gå 10 000 steg per dag är inte en officiell rekommendation från Centers for Disease Control and Prevention. Istället rekommenderar byrån att vuxna ägnar sig åt 150 minuters måttlig aktivitet i veckan, till exempel rask promenad. En studie utförd av Victor Chang Cardiac Research Institute fann dock att en ökning av ens dagliga steg från 1 000 till 10 000 kan minska dödlighetsrisken med 46 %.

Även om det inte är nödvändigt för alla att gå 10 000 steg per dag, kan det vara ett bra mål att sikta på. Det är viktigt att ta reda på hur många steg du går nu som din egen baslinje och sedan arbeta upp mot målet på 10 000 steg genom att sikta på att lägga till 1 000 extra steg om dagen varannan vecka 1. Om du redan går mer än 10 000 steg a dag eller om du är ganska aktiv och försöker gå ner i vikt, vill du antagligen sätta ditt dagliga stegmål högre.

Ukraina

Volodymyr Zelenskyy: Vi lägger grunden för den fria världens arsenal – tal av Ukrainas president vid First International Defence Industries Forum

30 september 2023 - 09:16
Damer och herrar,

För mig är det en ära att öppna i Ukraina, i vår huvudstad, i fria Kiev, First International Defence Industries Forum. Just nu finns över 30 länder från hela världen representerade här. Europa, Amerika, Asien, Australien. 252 försvarsföretag som tillverkar ett komplett utbud av vapen och försvarssystem och lösningar.

Men viktigast av allt, i den här hallen finns det förtroende. Den fria världens förtroende. Förtroende för att vi kan skydda vårt folk, våra värderingar och vår frihet. Och vi kommer att göra det. Säkert. För vi kommer att bygga

Vad är det här för ett hus?

Förra veckans hus:
Kurtenia

den nödvändiga arsenalen. Och jag är glad att välkomna er alla till forumet. Alla ni som är redo att bygga den fria världens arsenal tillsammans med Ukraina och i Ukraina. En modern och kraftfull arsenal som inte lämnar någon chans för någon angripare.

Det här handlar inte bara om Rysslands aggression.

Ja, vår primära uppgift är att vinna i detta krig och återföra långvarig och, viktigast av allt, pålitlig fred till vårt folk. Vi kommer att utföra denna uppgift. Tack vare vårt samarbete med dig, med majoriteten av världen. Tack vare breda koalitioner som stödjer vårt försvar. Tack vare produktionen av vapen och ammunition i Ukraina. Och tack vare det faktum att vi implementerar teknik i Ukrainas försvar och använder de mest effektiva stridsmetoderna, verkliga metoder för att driva framåt, effektiva metoder för att skydda människor och infrastruktur från rysk terror. Men allt vi själva har lärt oss är vi redo att undervisa och dela praxis med våra partners. Allt som tjänar vårt försvar kan tjäna – och mycket framgångsrikt – våra partners försvar. Det är så vi lägger grunden för den fria världens arsenal.

Med sin kriminella och oprovererade aggression mot Ukraina har Ryssland visat varje nation att det kan hota suveräniteten och det normala livet för alla människor på planeten.

Och ser man på vårt försvar i detta krig, på vår rörelse mot att befria vårt eget territorium, så förstår varje stat vad den behöver för sitt eget försvar. Vilken typ av vapen, vilka industrier, vilka moderna teknologier, vilka allianser.

Genom hur vi har uthärdat i kriget och hur Ukraina kommer att segra tillhandahåller vi en framgångsrik strategi för nationellt och kollektivt försvar till alla andra i världen som värdesätter fred. En långsiktig strategi. Just nu, under de kommande decennierna, bestäms de mest kraftfulla försvarsindustriella komplexen, vilka deras prioriteringar kommer att vara och vilken försvarsstandarden i vär-

lden kommer att vara. Det bestäms exakt i Ukraina.

Kära deltagare,
Alla våra gäster, alla våra medborgare, ukrainare!

Snart är det 600 dagar av det fullskaliga kriget. 600. Men oavsett vad som händer har det inte funnits en dag under denna långa period då Ukraina kände någon hopplöshet och då Ryssland hade ens en strimma av verkligt hopp att knäcka oss. Vi är säkra på oss själva, säkra på våra medborgare, på våra partners. Vi är en stark nation. Vi är ett modigt folk. En stat med global betydelse. Vi kommer utan tvekan att segra. Vi kommer att skapa en sådan försvarspotential för Ukraina, och därmed för hela den fria världen, att det kommer att spegla vår styrka.

Jag tackar alla som arbetar i Ukraina, som arbetar med Ukraina! Och jag inbjuder alla som vill öka sin styrka att samarbeta – med vårt land är det möjligt.

Ära till Ukraina!

Слава Україні!

Licens: Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International. Länk: www.president.gov.ua

Ryssland

Ryssland köper 10 miljoner artillerigranater

från Nord-Korea. Mängden motsvarar ungefär ett års behov på rysk sida i errövringskriget mot Ukraina.

Mängden är ofattbart stor och hur denna mängd skall transporteras till Ukrainas gräns är något av ett frågetecken.

Putin ger Shoigu en månad på sig att stoppa den ukrainska motoffensiven

Rysslands president Vladimir Putin har enligt uppgift gett sin försvarsminister, Sergey Shoigu, en tidsfrist på en månad för att stoppa den ukrainska motoffensiven och återta initiativet att inleda en offensiv operation mot en större stad, enligt en insiderekälla i Kreml som citeras av Institutet för Studie av krig (ISW).

Insiderns påstående, om det stämmer, kan tyda på att det

Veckans astronomiska bild Ett frågetecken i rymden

Ett frågetecken på himlen

Forskare säger att den frågeteckenformade strukturen som ses i ett nytt foto från rymdteleskopet James Webb sannolikt är en sammanslagning av två eller flera galaxer.

Rymdteleskopet James Webb tog nyligen en fantastisk ny bild av vad forskare kallar ett par aktivt bildade stjärnor.

Men örnögda tittare var snabba med att gripa tag i en ännu mindre – och till en del, mer spännande – detalj längst ner i ramen: en orange formation i den omiskännliga formen av ett frågetecken, svans och allt.

Kredit: NASA, ESA, CSA, J. DePasquale

ryska militärkommandot kan arbetskraft och utrustning. beordra obevekliga motattacker i Tidsfristen tyder också på att hopp om att tvinga den ukrainska Putin inte är villig att förhandla om en fredsuppgörelse med Ukraina. Han verkar vara fast även till en hög kostnad för den besluten att fortsätta kriget tills ryska militära kapaciteten.

Den ukrainska motoffensiven har tagit fart de senaste veckorna. Om Putins deadline är sann tyder det på att han är under ökande press att leverera en seger till det ryska folket.

Analytiker menar dock att det är osannolikt att den ryska militären kommer att kunna hålla Putins deadline. Den ryska militären har lidit stora förluster i kriget, och den står inför en brist på

Ryssland tänker fort-

Veckans bild

Tranor ovanom Söderfjärden

sätta kriget

Allt talar för detta:

- "Försvars"budgeten för nästa år är över 60% högre än detta år.
- Det talas om generell mobilisering nästa år.
- Och Ryssland köper 10 miljoner granater från Nord-Korea. En ofantlig mängd.
- Ex-presidenten Medvedev har i dagarna meddelat att Ryssland fortsätter sitt krig tills Kiev-regimen har störtats.

Veckans citat

Tidigare Google-chef om AI i ThoughtEconomics

Artificiell intelligens är smartare än människor. Den kan bearbeta information blixtnsabbt och förbli fokuserad på specifika uppgifter utan distraktion. AI kan se in i framtiden, förutsäga resultat och till och med använda sensorer för att se runt fysiska och virtuella hörn. Så varför tar AI ofta så fel? Svaret är vi. Människor designar algoritmerna som definierar hur AI fungerar, och den bearbetade informationen speglar en ofullständig värld. Betyder det att vi är dömda? I boken Scary Smart använder Mo Gawdat, den internationellt bästsäljande författaren till Solve for Happy, sin betydande expertis för att svara på denna fråga och visa vad vi alla kan göra nu för att lära oss själva och våra maskiner hur vi kan leva bättre. Med mer än trettio års erfarenhet av att arbeta i den

senaste tekniken och sin tidigare roll som chief business officer för Google är ingen bättre lämpad än Mo Gawdat att förklara hur framtidens artificiella intelligens fungerar. År 2049 kommer AI att vara en miljard gånger intelligentare än människor.

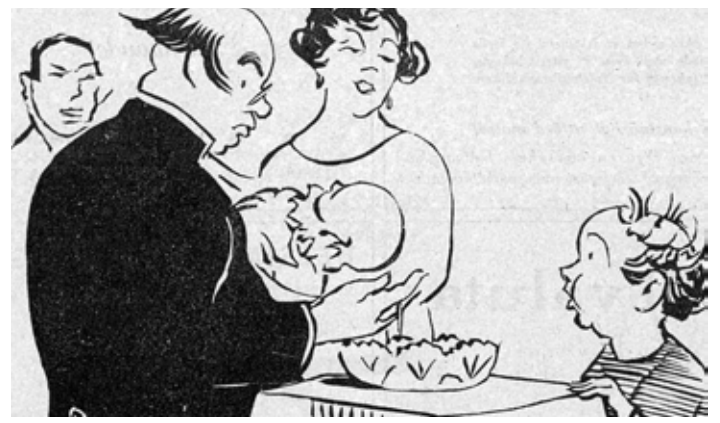
Historia

Pali-Maj och alkoholens förbannelse

Marie Johansdotter Berg, känd under sin pseudonym Pali-Maj, föddes den 10 december 1784 i Pali, en gårdsgrupp vid Österlandsvägen i Pörtom, och avled den 11 oktober 1867 i Närpes. Hon var på sin tid den mest produktiva kvinnliga poeten i vårt land.

Pali-Maja var dotter till Johan Hansson Uppgård (tidigare Hannus) och Maria Greta Uppgård i södra Österbotten, Finland. Till en början arbetade hon som pigga, men från åtminstone 1802 och framåt, i cirka 50 år, försörjde hon sig på att skriva dikter och driva små förskolor. 1814 födde hon en son utom äktenskap med Mats Matsson Snickars från Norrnäs by, en händelse som ledde till rättsliga konsekvenser, skadade hennes anseende och resulterade i böter. 1819 gifte hon sig med bondsonen Mats Mattson Berg med vilken hon fick fyra barn.

Mats Mattson Berg blev alkoholiserad vilket sannolikt är orsaken den denna Pali-Majs dikt, den första dikten någonsin i Fin-

Snälla prästen, kan jag också få litet hårvatten?
Hovnarren nr 17, 1924

land som talar om alkoholens negativa sidor.

*Suparn glas på glas uttömmar.
Kulan het,
drinkarn fet,
fan sin stek berömmar.*

*Syndarn super, satan skrattar,
skyndar på:
låt då gå!
Han sitt rov högt skattar.*

*Tänk, vad hustru, barn få lida
för ditt rus,
I ditt hus
med mång' tårar kvida,*

*tänka så: nu kommer svinet
som ett as
rys och fas',
ragland' av brännvinet.*

Humor för 100 år sedan

Visa om förbudslagen

*Och var afton kom"
dar en flicka, som
såg sig ofta om
och tog fram kanistern,
hon var ung och nätt
med ett ledigt sätt,
det har mången, mången sett*

*så hon snapsen tog,
tog en titt och log
tills hon „färdig dog'
vid min rot i skogen,
Ömkan kände jag
ty hon söp var dag
trots vår visa förbudslag.*

—00—

På passbyrån.

— Har ni något särskilt kännetecken?

— Ja, min blindtarm är bortopererad.

—00—

Operaupplevelser

Hundratals operor - som kan avnjutas hemma:

Det är inte alls så lätt gå på opera. Det är långt till Helsingfors och till de stora operahusen i London och New York. Men vi kan ändå njuta av opera, virtuellt, och besöka världberömda operahus. Via denna sida kan vi se många av de bästa operorna framförda av världens främsta operasångare. Välkommen med i denna grupp!

Gå till Facebook och skriv in *operaupplevelser* i sökrutan.

Nästa vecka: Utsikt från vattentornet

Från läsarna

Vi tar väldigt gärna emot inlägg från våra läsare. Kommentarer, historier, minnen, debatt, nyheter från hemorten. Sannolikt kommer detta att vara den viktigaste delen i denna vår tidning. Men utrymmet är ju begränsat, så skriv gärna rätt så kort! Så sänd gärna inlägg till:
wasadagblad@gmail.com

Annonsera i WD

Det kan ha ett visst PR-värde att vara bland de första som annonserar i denna historiska och hypermoderna dagstidning.

Annonspriset är 6 €/spaltmillimeter. Standardannonser är billigare (25 mm hög=140 €, 50 mm = 280 €, 75 mm=400 €. Upprepade annonser = 30% rabatt. Sänd annonser till
wasadagblad@gmail.com

som jpg, tiff eller png, annonserna förminskas sedan till spaltbredd 46 mm.

Inbjudan

VAASAN KAUPUNGINTALON JUHLASALI
8.10.2023

KAMARIOOPPERA AINO KALLAKSEN
ELÄMÄSTÄ

NAINEN KUIN *jäätynyt* SAMPPANJA

SÄV. ILKKA KUUSISTO, LIB. AINO PIIROLA

Esiintyjät

MEZZOSOPRAANO
Kukka-Maaria Kallio

VIULU
Ninja Jakobsson

SELLO
Elena Hämäläinen

PIANO
Anna Roos

TANSSIJAT
Viivi Sjöblom, Aaron Saira

Bästa vänner,

SI Vasa har glädjen att inbjuda er till en trevlig samvaro
söndagen den 8.10 kl 12-15

En lækker frukost-brunch kan avnjutas klo 10-12 på Original Sokos hotel Vaakuna vid Övre torget, 14€.

Kl 12.00 börjar Minna Canth -seminariet på Stadshuset i Vasa,. Detta är samtidigt en årsfest för Finska Kvinnoförbundet rf. Musik, föredrag (på finska) om starka kvinnors betydelse för nutiden och om Aino Kallas och hennes litterära karriär.

Under pausen serveras ett glas porlande, ingår i priset.

Kl 13.45 börjar kammaroperan ”*Nainen kuin jäätynyt samppanja*”. Det är fråga om en världspremiär för denna opera, som handlar om Aino Kallas’ liv.

Inkomsterna från operan används för att främja barns och ungdomars välbefinnande.

Biljettpris 20€

Tilläggsinfo och anmälningar
marjatta.bjorknas@gmail.com
0400368371

Varmt välkomna!

SI VAASA - VASA

WASA DAILY

GPT3

Printed 1 €
Free on the Net

ISSN 2954-2456

Nr 41 **Sunday, October 1** **2023**

WASA DAILY - a modern newspaper with a layout from the 1870s. At that time, most newspapers had this format, corresponding to A4, and 4 pages. Lots of text, but no pictures at all, so there's a lot to read in 4 pages. The newspaper contains quotes from old daily newspapers, taken from the National Archives (digi.kansalliskirjasto.fi). GPT3 does some of the routine editorial work. Wasa Daily will continue to be published on Sunday mornings, but our aim is that it will eventually be published every day. The magazine can be read online for free, printed single issues cost 1 €. Advertising price 6 €/ millimeter, but standard ads are cheaper (25 mm high=140 €, 50 mm = 280 €, 75 mm=400 €. Repeated ads = 50% discount). Send ads to wasadagblad@gmail.com as jpg, tiff or png, the advertisements are then reduced to a column width of 46 mm. If the advertisement does not fit, we will contact you (space is limited). Editor-in-Chief: Hans Björknäs. Mail: Wasa Dagblad, Skolhusgatan 37 B 7, 65100 Vasa, telephone +358-40-5462455. E - mail: wasadagblad@gmail.com

Вітаємо всіх українців у Ваасі! Сподіваємося, вам тут сподобається і навіть залишитеся після закінчення війни в Україні! A warm welcome to all Ukrainians in Vaasa! We hope you will enjoy yourself here and even stay after the war in Ukraine is over!

News

Cafe Proosa

After a long break, there is now a pleasant cafe at the city library, Cafe Proosa. In addition to coffee and home-baked buns, an affordable lunch is served there every day. On Thursday, pea soup and Sanna's "kropsu" were served there.

Open Monday-Thursday 10-16, Friday 10-15.

Vasa port

and the waterway to Vaasa gets money in the state budget.

Financial Challenges for Pohjanmaa Welfare Region

Pohjanmaa, a prominent welfare region in Finland, is facing significant financial turmoil this year, with an estimated deficit

Here we are:
www.vpress.ovh

Art experience of the week: Paintings by Albert Edelfelt

Albert Edelfelt was a Finnish painter who lived between 1854 and 1905. He was a significant figure in the Finnish art world, and his works are still respected and studied. Here *Women Outside the Church at Ruokolahti* ; *Women of Ruokolahti on the Church Hill, 1887*

of €346 per resident, according to recent data released by Helsingin Sanomat on September 23. This staggering deficit ranks Pohjanmaa as the third-worst region in terms of fiscal imbalance, surpassed only by two areas in eastern Finland.

The nationwide deficit has reached approximately €1 billion this year, but the situation is most critical in the Turku region, which grapples with a deficit of €123 million in 2023.

The primary cause of this financial hardship can be traced back to inadequate budgeting, setting the stage for a challenging financial outlook. As a result, the region is compelled to take severe measures, including the closure of numerous facilities, a move that is also affecting the Vaasa area. Additionally, in Tampere, 500 employees are facing layoffs, a drastic measure given that staff shortages have been a key factor contributing to operational difficulties.

The Pohjanmaa Welfare Region finds itself in a precarious position, mirroring the challenges faced by regions across the

country, with a staggering deficit exceeding €60 million. Remarkably, the Kokkola area reports a much lower deficit of only €46 per resident, a considerably lower figure than its neighboring regions.

While the exact causes of these financial disparities are complex, one positive aspect contributing to our position is the overall health of the residents in this region. Pohjanmaa's relatively robust health indicators have led to reduced financial support from the government, a rare instance where good health outcomes impact a region's finances negatively.

As Pohjanmaa grapples with these fiscal challenges, it is evident that a comprehensive and strategic approach will be required to address the deficit and maintain the region's vital services and institutions. The coming months will be crucial as

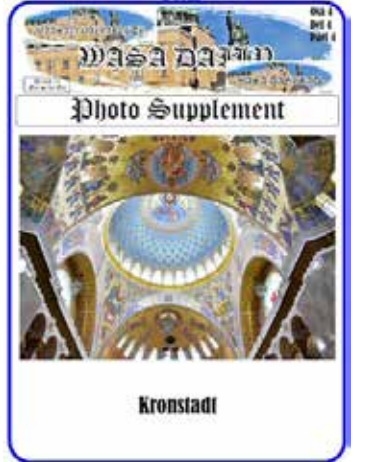

Photo Supplement on page 27

Flowers in Vasa. The city's horticulture department certainly does a wonderful job this spring. To make our city beautiful and pleasant!

efforts are made to rectify the financial situation and ensure the well-being of residents in the face of adversity.

Korholm Music Festival is awarded the EcoCompass Certificate for Environmental Excellence

In a significant step towards environmental sustainability, Korholm Musikfestival proudly announces that it has been awarded the EcoCompass certificate. The festival, known for its vibrant celebration of music and culture, recently underwent an overhaul during its summer festivities.

The EcoCompass certificate is proof of Korholm Music Festival's commitment to environmental responsibility. The certification serves both as a recognition of their past efforts and an inspiration for future initiatives aimed at preserving the environment.

One of the festival's notable steps this year was its shift to vegetarian options, reflecting its commitment to reducing the carbon footprint associated with food production. In addition, they adopted electric cars, which contributed to a greener transportation solution during the

event.

As the festival revels in this achievement, they are already looking ahead to the future. Organizers are actively looking for new and innovative ways to improve their eco-friendly practices for next year's event. In their quest for a more sustainable festival experience, they invite input and suggestions from their audience.

"We are determined to make a positive impact on the environment and reduce our ecological footprint," says Milla Virta, expressing her enthusiasm for future endeavors. "We value our community's input and look forward to implementing new environmentally conscious ideas in the coming years."

The festival encourages participants and supporters to share

THE KING'S RING
 BEING A ROMANCE OF THE
 DAYS OF
 GUSTAVUS ADOLPHUS
 AND THE THIRTY YEARS' WAR
 TRANSLATED FROM THE SWEDISH OF
 ZACHARIAS TOPELIUS
 BY
 SOPHIE ÖHRWALL AND HERBERT ARNOLD

Part 24:

"Niggard!" cried the Finn. "Your lord and master generally offers countries and kingdoms, and you only offer me a wretched ear!"

"The left ear," continued the Jesuit coldly. The smith carried out the order. The mutilated soldier smiled.

"Monk, it is shameful!" said Bertel, who was lying close by. "Kill us, if you like, but do it

quickly!"

"Who has said that I intend to kill you?" replied the Jesuit, smirking. "Never; it entirely depends upon yourself whether you regain your freedom this very night."

"What do you ask of me?"

"You are a brave young man, Lieutenant Bertel! I am sorry that the king so shamefully and unjustly deprived you of your rank, which you had gained with your blood."

"Are you really sorry? And what then?"

"If I was in your place I should take revenge."

"Take revenge? Oh yes, I have thought of it."

"You belong to Gustaf Adolf's life-guards. Do you know, young friend, what the Catholic princes would give to anyone who brought the king, dead or alive, into their power?"

"How could I know that, holy father?"

"A kingdom if he was a nobleman; 50,000 ducats if he was a man of the people."

"Holy father, it is a small reward for such a great service."

"You have your choice between death and a royal reward!"

"This is the point you were trying to reach, holy father?"

"Do as you please; think it over, and we will talk about it again. This time you can buy your life and freedom for a less price;

yes, a very small service."

"What would that be, holy father?"

"Listen to me. I wish you to swear that you will do me a very small favour. King Gustaf Adolf wears on the forefinger of his right hand a small copper ring. It is of no value to him, but it is of great importance to me, young friend; as I am an antiquary, I should like to have a remembrance of a king, whom I must hate as an enemy, but admire as a man."

"And the ring?"

"The ring; you must swear to deliver it into my hands before the next new moon. Do this, and you are free!"

"Oh, only a small sin against the seventh commandment?"

their eco-friendly proposals. By promoting an open dialogue, Korholm Musikfestival wants to continue its journey towards becoming a beacon for environmental responsibility in the world of music festivals.

Join Korholm Music Festival and be part of the change for a greener and more sustainable future in the entertainment world. Your ideas and contributions can be the key to shaping a more environmentally conscious festival experience for everyone.

The yard at Smulterö

has been for sale for the easy price of €1. The only two tenders have arrived.

The Varpu storm

hit on Wednesday with wind speeds over 35 m/s and tens of thousands of households without power.

7,800 minks are killed

due to bird flu being found on the fur farms, about 26 so far. 120 fur farms have been audited so far.

Aesthetic surgery

The government is planning legislation to regulate these forms of treatment. There is no legislation in the country that would regulate different forms of injection treatments.

This magazine can be read anywhere

With a tablet, this newspaper can be read anywhere in the world, e.g. in this alpine landscape created by Lexica.ai.

tion treatments.

Jokeri

Jokeri tram begins service between Eastern Center in Helsinki and Keilaniemi in Espoo on October 21

Preventing digital exclusion

Digital exclusion is mentioned in the Orpo Government programme: "A digital healthcare and social welfare programme will be drawn up and its management ensured. The progress of digitalisation will be supported

through legislative measures. The share of e-services will be increased and digital services will be made the primary option for clients for whom it is viable. The availability of services compliant with the digital health and social services centre model will be expanded and the effectiveness of the national solution will be assessed. Digital exclusion will be prevented and the needs of different user groups and the ease of use of digital solutions will be taken into account. Services will be ensured face-to-face or by te-

lephone, when necessary."

Two new ships between Finland and Sweden

Two new vessels, Finnsirius and Finncanopus, are now starting traffic between Naantali and Kapellskär in Sweden. Kapellskär is about 90 km northeast of Stockholm.

Hugo Simberg's photographs and art

Hugo Simberg (1873–1917) was a Finnish painter and graphic artist, but also a prolific photographer.

The Fokus Gallery exhibition Photos and art by Hugo Simberg shows the artist's photographs,

And you have the absolution ready before-hand; is it not so? Go, miserable thief, and thank your stars that my arm is bound; or by Heaven, it would teach you to have respect for a Christian's honour!"

"Be still, young man, remember that your life is in my hands. When I have finished with your comrade I shall begin with you."

Bertel looked at him with contempt.

"Smith, go on with your work!" said the Jesuit.

And the smith again took the pincers from the fire.

At the same instant a great confusion and noise arose in the next room. They shouted:

"To arms! The Swedes are

upon us!"

The door flew open. Some of the peasants seized their guns, others were lying in a drunken sleep on the floor. Outside one could plainly hear the Swedish officer's commands.

"Set the house on fire, boys, we have them all in a trap!"

At these words the Jesuit jumped out of the window.

A hot but short skirmish began by the door. The peasants were overpowered in a few moments and begged for mercy. In reply to this appeal, the foremost were killed, and the rest taken prisoners and bound; the house and booty were taken, and Bertel and his mutilated comrade were released.

"Is it you, Larsson?" cried Bertel.

"Thunder and lightning, is it you, Bertel? Is it here you intend to leave the king's orders?"

"And yourself?"

"Yes, damn it, you know that I am always a lucky child! I was sent to guard a convoy, and met on the road some rascally marauders, who told me that there was an ambush in the forest. I hurried after them, and delivered a brave boy and a beautiful girl. Look at her: cheeks like a poppy, and eyes to buy fish with!"

Bertel turned round, and by his side stood a trembling girl, paralyzed with fear.

"This is Ketchen, Lady Regina's maid!" cried Bertel, who had

often seen the bright girl in the company of her dull mistress.

"Save me, lieutenant, save me!" cried the girl, and caught hold of his arm. "They have taken me by force from my aunt's house."

"Larsson, I beg you to give me the girl!"

"What the devil are you thinking of? Do you want to take the girl from me?"

"Let her go free, I beg of you!"

"Later on, perhaps, yes. Let her go, I say, or..."

The hot-tempered Finn drew his sword again, with which he had just before killed a peasant.

TO BE CONTINUED

prints and paintings side by side. The exhibition, to be staged in a single gallery, celebrates Simberg, with the year 2023 marking the 150th anniversary of the artist's birth. The exhibition will be on display from 19 September to 17 December 2023.

Sweet Vaasa,

this pleasant cafe on Hovrättsseplanaden, closes next week.

The reason is unprofitability, due to rising prices of raw materials, more expensive rents and reduced number of customers.

Rasmus Takaluoma,

the boy who disappeared in Lapo a year ago has apparently been found.

No crime is currently suspected.

Few trust Orpo's government

About 40% of Finns do not trust Orpo's government. And about the same number also do not trust that the opposition would be able to overcome Finland's difficulties.

Those who know a little more are Those who read Wasa Daily

BA.2.86 virus variant not in Finland yet

Small quantities of the BA.2.86 variant have been reported around the world. This new variant has already been detected in Swedish and Danish patient samples and Norwegian wastewater analyses. The variant has been reported to have caused a small epidemic in a UK long-term care facility. Most of the patients did not require hospitalisation, and no one died.

The BA.2.86 variant is being monitored due to its exceptional spike protein structure. It has not yet been detected in Finland.

"It is likely that it will also be detected in Finland during the autumn. However, it is still difficult to assess how it's going to spread," says Erika Lindh, Senior

Researcher at THL.

"As the number of coronavirus samples analysed is relatively small both in Finland and globally, variants are detected with a greater delay than before. The number of cases must be relatively high before conclusions can be drawn on the epidemiological significance of an individual variant or the severity of the disease it causes," Lindh continues.

THL continuously monitors the coronavirus epidemic situation and the accumulated research data. (THL)

The government plans compensation for celiac disease

The so-called celiac allowance, i.e. compensation for people with celiac disease to compensate for more expensive food costs due to the disease, ended in 2015.

There are now hopes that this compensation will again be put into use. The government's program reads: "Restoring the celiac benefit with an emphasis on minors and low-income earners."

We'll see if that happens?

No Russian cars to the EU

The EU has now banned the importation of cars with Russian plates into the EU area.

And not to Finland

Finland has decided that Russian cars are not allowed into Finland.

THL published the twelve ways to prevent drug deaths program

Drug use and experimentation have continued to become more common in Finland. At the same time, the harms and drug-related deaths have increased. Deaths from drug poisoning and Deaths due to long-term use of narcotics have been increasing throughout the 2000s.

Of particular concern is the increase in drug-related deaths among young people under the age of 25.

The prevention program can be found here: thl.fi

African swine fever in Sweden

The Swedish animal health authorities announced on September 6, 2023 that a wild boar has been infected with African swine fever (ASF). A wild boar had been found dead in the area of Fagersta municipality in central Sweden. African swine fever has not been detected in Sweden before, and the disease does not occur in other Nordic countries.

Seven dead wild boars had been found in Fagersta after August 25, one of which was now found to be infected. The municipality of Fagersta is located approximately 150 km northwest of Stockholm.

African swine fever is a deadly viral disease of pigs and wild boars that is not contagious to other animals or humans.

When you arrive in Finland from countries where African swine fever occurs, you must carefully follow the instructions and recommendations regarding importation and disease protection, so that African swine fever does not spread to Finland as well. (Finnish Food Agency)

Watch out for scam messages sent in Suomi.fi services' name

The Digital and Population Data Services Agency warns of scam messages being sent in the name of Suomi.fi services. In addition to text messages, scam messages are also being sent via social media channels. The message in question is a phishing message that attempts to get the user to click a link in the message.

Do not click on any links in e-mail or text messages. Do not access the services through links or search engine results. Instead, enter the full address of the website in the address bar, such as www.suomi.fi.

Albert Edelfelt, the Ateneum's most popular exhibition of all time

The Albert Edelfelt exhibition, which ended on Sunday 17 September 2023, attracted a whopping 351,246 visitors to the Ateneum Art Museum. Before this, Ateneum's most popular exhibi-

tion was the Pablo Picasso exhibition seen from September 18, 2009 to January 28, 2010, which was visited by 314,755 visitors. Ateneum opened on April 14, 2023, after a year-long ventilation renovation.

THL recommends

the booster dose with a new variant-tailored product in late autumn 2023 for older people and certain risk groups

In accordance with the preliminary assessment issued in May, the Finnish Institute for Health and Welfare (THL) recommends that the booster dose of the COVID-19 vaccine in late autumn 2023 be given to persons aged 65 or over, persons belonging to medical risk groups aged 18 or over, and persons with severe immune deficiencies aged 12 or over. The vaccine will be a new product tailored for the XBB.1.5 variant after it has been granted a marketing authorisation.

The booster dose is recommended for groups at the highest risk of severe coronavirus disease as the disease may again become more prevalent in autumn and winter. The new booster dose is aimed at reducing the number of cases of the severe disease, the need for hospitalisation and deaths associated with COVID-19.

"There are no medical grounds for extensive vaccination of the entire population. For those under 65 years of age who do not have diseases that predispose them to severe coronavirus disease, the previously recommended three vaccine doses, including previous coronavirus infections, continue to provide good protection against severe coronavirus disease," says Mika Muhonen, Medical Specialist at THL.

We have ISSN-numbers!

The Finnish ISSN center has given our newspaper international journal codes, so-called ISSN codes. This after quite thorough consideration. So now we are officially part of the Finnish newspaper world. We are newspapers "for real".

Vaasa's green areas are

the best maintained in Finland

Vaasa came out on top in the care of green areas in a national resident satisfaction survey. The annual survey evaluates residents' satisfaction with local municipal technical services.

Green areas include not only parks and parks, but also urban forests, playgrounds, dog parks, marinas and some of the local exercise areas. In Vaasa, residents' satisfaction with these destinations has been top class for years. The situation has not always been this positive.

- Comparisons between municipalities have been made since the mid-90s, and Vaasa participated in the survey for the first time in 2004. At that time, we were ranked 22nd in terms of parks, which is practically last. Forest manager Timo Jousmäki recalls.

Since then, operating methods have been systematically developed every year.

- The first place is the result of long-term work, for which we have used all our available resources, no matter how small they may be. The wonderful green areas are Vaasa's trump card, and it's great to see that the residents also appreciate the work done for them. Jousmäki continues.

Cost efficiency increases the value of first place. Vaasa is also the most cost-effective city in the comparison. The amount of money spent on one square meter of green areas is the smallest in Finland.

- We can say that the maintenance of green areas is the cheapest in Finland. We have committed staff, and we also try to use all possible means to recruit new employees, says the responsible gardener Kaj-Erik Grandell.

Vaasa has plenty of green areas for the size of the city, and pleasant parks can be found in every part of the city. There are three teams working in the asset management unit of municipal engineering, one of which focuses on green construction, one on the maintenance of green areas, and one on forests. There are about

thirty permanent employees, and in addition, many seasonal workers work in the green areas. In the summer season, there are even a total of 135 of them. (Vaasa.fi)

New model should make oral health care more efficient

At the Vasaesplanaden dental clinic, a model with so-called Hellohoito visits where the goal is to treat a patient as well as possible during one and the same visit.

Care Guarantee

The care guarantee will not be tightened after one year

At the beginning of September, the tightened care guarantee came into effect. You must see a doctor within two weeks, even in non-urgent cases. Welfare areas have obvious difficulties in complying with this.

The intention was that this two-week period would be shortened to one week after about a year.

The new government is now considering that this tightening, which will take place in a year, will not be implemented. The proposal is that the two-week care guarantee will be kept in effect, due to the staff shortage.

Putin Gives Shoigu One Month to Stop Ukrainian Counteroffensive

Today

Russian President Vladimir Putin

has reportedly given his Defense Minister, Sergey Shoigu, a deadline of one month to stop the Ukrainian counteroffensive and regain the initiative to launch an offensive operation against a larger city, according to a Kremlin insider source cited by the Institute for the Study of War (ISW).

The insider's claim, if true, may indicate that the Russian military command may be ordering relentless counterattacks in hopes of forcing the Ukrainian counteroffensive to culminate, even at a high cost to Russian mi-

A book in Swedish about the famous woman artist i Vaasa, Alexandra Frosterus-Såltin, You can buy it here:

- adlibris.fi

- <https://akateeminenwebshop.com/>

linary capabilities.

The Ukrainian counteroffensive has been gaining momentum in recent weeks, with Ukrainian forces liberating territory in the Kherson and Kharkiv regions. If Putin's deadline is true, it suggests that he is under increasing pressure to deliver a victory to the Russian people.

However, analysts say that it is unlikely that the Russian military will be able to meet Putin's deadline. The Russian military has been suffering heavy losses in the war, and it is facing a shortage of manpower and equipment.

The deadline also suggests that Putin is not willing to negotiate a peace settlement with Ukraine. He appears to be determined to continue the war until he achieves his objectives, even if that means sacrificing thousands of Russian lives.

The war in Ukraine has now been going on for 18 months, and there is no end in sight. The humanitarian crisis is worsening, and the global economy is suffering. It is time for Putin to end this senseless war.

Events

KUNTSI MUSEUM OF MODERN ART

Dimensions of a line-exhibition

9.9.23 - 14.4.24

How artists work with the line, where its shape settles as a simple pencil and charcoal drawing or as a spatial installation. The variations of the line can be seen in the group exhibition at the Kuntsi Museum of Modern Art. Both Finnish and international Contemporary Artists – 18 artists and groups of artists – present themselves as part of their artistic work.

VAASA CITY THEATRE NUNNIA JA KONNIA (The Sisters Act)

14.9. - 30.12.23

Pitkätatu 53

www.vaasankaupunginteatteri.fi

WASA TEATER

"Vänd om min längtan"

Musical

5.9.23 - 4.5.24

www.wasateater.fi

CITY LIBRARY

EXHIBITION: The world changes - letters remain
8.9-5.10.23

Suomen Kalligrafiayhdistys
Kirjastonkatu 13

FINNISH NATIONAL GALLERY KIASMA, HELSINKI

FREE ADMISSION DAY

6.10.23 at 10-20.30

VAASA BAROQUE

Autumn opera event!

Joseph Martin Kraus: PROSERPIN

Kraus's opera *Proserpin* will have its Finnish premiere at Vaasa Baroque, performed by an international soloist guard and the Vaasa City Orchestra. The performances are on Friday 13 October 2023 and Saturday 14 October 2023 at 19:00 in the ballroom of Vaasa City Hall.

<https://vaasabaroque.com/>
TIKANOJA ART HOME

"Stigar i landskapet"

Berndt Lindholm's exhibition
20.10.23-21.4.24

ATENEUM

COLOUR & LIGHT – THE LEGACY OF IMPRESSIONISM

20.10.2023–25.2.2024

The exhibition introduces Impressionist and Neo-Impressionist art from the period 1860–1916. The exhibition draws parallels between the great masters of international art and Finnish art.

HELSINKI BOOK FAIR

26–29 Oct 2023

<https://kirjamessut.messukeskus.com/>

VAASA CITY ORCHESTRA

"PIAF - Paris, Mon Amour"

27.10.23 klo 19

Valerie Gabail

VAASA CITY HALL

FINNISH NATIONAL GALLERY KIASMA, HELSINKI

FREE ADMISSION DAY

3.11.23 at 10-20.30

LITTFEST

Litterature festival

16-18-11-23

Guest Mika Aaltola

vaasa.fi/littfest

RUSK

Chamber Music in Jakobstad

21–25.11.2023

A Royal Feast

International creativity at the darkest time of the year

FINNISH NATIONAL GALLERY KIASMA, HELSINKI

FREE ADMISSION DAY

1,12.23 at 10-20.30

KORSHOLM MUSIC FESTIVAL

2024

24.7-31.7.2024

www.korsholmmusicfestival.fi

Health

Alcohol price cuts linked to rise in abor-

tions and adverse birth outcomes

A new study published in the journal *Addiction* has found that when alcohol prices are cut, there is an increase in abortions and adverse birth outcomes. The study looked at data from Finland. The researchers found that after a tax cut, resulting in 33% mean decrease of off-premise alcohol prices on 1 March 2004, there was a 0.84 percentage point increase in abortions and a 1.5 percentage point higher probability of low birth weight and a 1.98 percentage point higher probability of preterm birth among low-income women.

The researchers believe that there are two possible explanations for these findings. First, when alcohol becomes more affordable, people are more likely to drink more. This can lead to increased prenatal exposure to alcohol, which can increase the risk of adverse birth outcomes. Second, lower alcohol prices may lead to more unintentional pregnancies, which can increase the risk of abortion.

The study's findings are concerning, as they suggest that alcohol price cuts can have a negative impact on public health. The researchers call for policymakers to consider the potential impact of alcohol price cuts on public health when making decisions about alcohol pricing.

(Source: Luukkonen J, Junna L, Remes H, and Martikainen P. The association of lowered alcohol prices with birth outcomes and abortions: A population-based natural experiment. *Addiction*. 2023.)

e-Health

WHO's book about digital health

Free to download and read!

Digital health has experienced a period of accelerated growth in recent years. The critical role of digital health in attaining universal health coverage and in supporting efforts to make health care more efficient, accessible and effective is now clearly recognized.

At the same time, the pressures that have resulted from COVID-19 have thrown into sharp relief the varying abilities of countries to digitally transform their health-care systems. Drawing on the data gathered through the 2022 Survey on Digital Health in the WHO European Region, this report presents an overview of the situation in the Region. It provides evidence of the substantial progress made and where improvement is still necessary. It highlights a number of policy options, facilitators and barriers to guide the successful implementation of digital health in Member States. The report includes case examples provided by countries, illustrating a range of digital health applications and practices in various national contexts. Through the proposed priority actions and considerations WHO reaffirms its commitment to support

What house is this?

Last weeks house:
The Kurtenia House

PensilSketchApp

Member States in fulfilling the strategic objectives of the Regional digital health action plan for the WHO European Region 2023–2030

The ongoing journey to commitment and transformation: digital health in the WHO European Region, 2023.

Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2023. (WHO, Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.)

Download here:

https://cdn.who.int/media/docs/librariesprovider2/data-and-evidence/english-ddh-260823_7amcet.pdf?sfvrsn=4c674522_2&download=true

Russia

Russia intends to continue the war

Everything points to this:

- The "defense" budget for next year is over 60% higher than this year.
- There is talk of general mobilization next year.
- And Russia buys 10 million grenades from North Korea. An enormous amount.

- Ex-President Medvedev has recently announced that Russia will continue its war until the Kiev regime has been overthrown.

Climate change

Climate Change May Cause Rise in Drug and Alcohol Abuse

A new study from Columbia University suggests that climate change may be causing a rise in drug and alcohol abuse. The study found that there was an increase in alcohol-related admissions on days with higher temperatures.

The researchers believe that this increase may be due to a number of factors, including people's tendency to drink more alcohol in pleasant weather, as well as dehydration caused by sweating. They also note that their study may underestimate the link between temperature rise and substance use, as the most severe disorders may have resulted in deaths before a hospital visit was possible.

"Our findings suggest that climate change may have an adverse impact on public health

by increasing the risk of alcohol-related problems.” . “More research is needed to confirm these findings and to better understand the mechanisms by which climate change may influence substance use.”

The study’s findings are concerning, given the well-known negative consequences of drug and alcohol abuse. These consequences include physical health problems, mental health problems, and relationship problems. Additionally, drug and alcohol abuse can lead to crime and violence.

Climate change is a serious problem that is already having a negative impact on human health and well-being. The findings of this study suggest that climate change may also be contributing to drug and alcohol abuse. This is a worrying development, and it is important to take steps to address it.

By 2049, AI will be a billion times more intelligent than humans.

Art

Berndt Lindholm: A Pioneer of Finnish Landscape Painting

Berndt Adolf Lindholm (1841-1914) was a Finnish landscape painter who is considered one of the pioneers of Finnish outdoor painting. He was born in Lovisa, Finland, and studied at the Åbo Art School and the Düsseldorf Academy of Art. In 1876, he was awarded a medal at the Centennial Exposition in Philadelphia and received the Finnish State Prize the following year. That same year he settled in Gothenburg, Sweden, and became Curator of the city art collection in 1878.

Lindholm’s paintings are characterized by their realism and attention to detail. He often painted coastal scenes, but he also painted forests, mountains, and other landscapes. His work is known for its use of light and shadow, and for its atmospheric effects.

Lindholm was a major influence on the development of Finnish landscape painting. His work helped to introduce new techniques and styles to Finnish artists, and he inspired many of them to paint outdoors. He is considered one of the most important Finnish artists of the 19th century.

Some of Lindholm’s most famous paintings include “The Sea at Sunset” (1876), “The Forest

Path” (1880), and “The River Valley” (1885). His work is exhibited in museums all over Finland, Sweden, and the rest of the world.

In recent years, there has been renewed interest in Lindholm’s work. In 2014, a major retrospective of his work was held at the Finnish National Gallery.

Paths in the Landscape” Berndt Lindholm’s exhibition

20.10.23-21.4.24

Horoscope for October

Aries (March 21 - April 19):

October promises to be an adventure for you, Aries! Just remember that not all “adventures” involve scaling mountains or embarking on epic quests. Sometimes, it’s the adventure of finding your TV remote that’s been missing for weeks. Don’t forget to hydrate during these perilous times.

Taurus (April 20 - May 20):

This month, Taurus, you might experience a sudden urge to redecorate your home. Beware of online shopping binges; you don’t need that life-sized cardboard cutout of your favorite celebrity, no matter how much it matches your decor.

Gemini (May 21 - June 20):

Your communication skills are in top form this month, Gemini. It’s a great time to start a podcast, but please, spare us another hour of your conspiracy theories about why cats always land on their feet.

Cancer (June 21 - July 22):

Embrace your inner crab, Cancer, and don’t be afraid to retreat into your shell when necessary. Especial-

Quote of the Week

Former Google Head about AI at ThoughtEconomics

Artificial intelligence is smarter than humans. It can process information at lightning speed and remain focused on specific tasks without distraction. AI can see into the future, predict outcomes, and even use sensors to see around physical and virtual corners. So why does AI often get it so wrong? The answer is us. Humans design the algorithms that define how AI works, and the processed information reflects an imperfect world. Does that mean we are doomed? In the book Scary Smart, Mo Gawdat, the international best-selling author of Solve for Happy, uses his considerable expertise to answer this question and show what we can all do now to teach ourselves and our machines how to live better. With more than thirty years of experience working in the latest technology and his previous role as chief business officer for Google, no one is better suited than Mo Gawdat to explain how the artificial intelligence of the future will work.

The exhibition was a critical and commercial success, and it helped to introduce Lindholm’s work to a new generation of art lovers.

Berndt Lindholm was a talented and influential artist who played a major role in the development of Finnish landscape painting. His work continues to be admired by art lovers all over the world.

And soon we can admire his paintings in Vaasa:

TIKANOJA ART HOME

”Stigar i landskapet

Image of the week

Cranes on Söderfjärden

Astronomic Picture of the week
A question mark in the sky

A Question mark in the sky
 Scientists say the question-mark-shaped structure seen in a new photo from the James Webb Space Telescope is likely the merger of two or more galaxies. The James Webb Space Telescope recently captured a stunning new image of what scientists call a pair of actively forming stars. But eagle-eyed viewers were quick to seize on an even tinier — and to some, more intriguing — detail at the very bottom of the frame: an orange formation in the unmistakable shape of a question mark, tail and all. Credit: NASA, ESA, CSA, J. DePasquale

ly when Aunt Gertrude starts asking about your love life at Thanksgiving dinner.

Leo (July 23 - August 22):

October could bring unexpected career opportunities, Leo. If someone offers you a job as a professional hot dog taste-tester, remember to use your newfound power wisely.

Virgo (August 23 - September 22):

Your attention to detail is off the charts this month, Virgo. You'll notice that your neighbor's garden gnome is crooked by exactly 3.7 degrees, but resist the urge to correct it. Some gnomes like to lean.

Libra (September 23 - October 22): It's your birthday month, Libra, and the stars are aligned in your favor. Expect lots of cake, compliments,

and candles. Just don't forget to make a wish, even if it's just for an endless supply of chocolate.

Scorpio (October 23 - November 21):

You're in for a mysterious month, Scorpio. You might find yourself engrossed in solving puzzles or trying to decipher your cat's cryptic behavior. Good luck with both endeavors!

Sagittarius (November 22 - December 21):

Your wanderlust is calling, Sagittarius, but your bank account is whispering, "Netflix and chill." Find creative ways to explore new horizons without maxing out your credit card.

Capricorn (December 22 - January 19):

October is a time for self-care, Capricorn. Take long baths, meditate, and

Dear priest, Can I have some hair water too?
 Hovinarri, nr 17 1924

binge-watch your favorite shows guilt-free. Remember, the laundry can wait; you're on a quest for inner peace.

Aquarius (January 20 - February 18):

Your innovative ideas are flowing like a waterfall this month, Aquarius. Just don't get too carried away with your plan to build a robot butler. Remember, the last thing you need is a robot who insists on making breakfast at 3 AM.

Pisces (February 19 - March 20):

Your imagination is your superpower this October, Pisces. Use it wisely. While it's fun to dream of winning the lottery, don't forget to buy a ticket if you want to turn that dream into a reality.

Humour a century ago

To Paris with or without wife

— You go to Paris so often. How much can such a trip really cost? — It depends on. If I go with my wife in about three weeks, it costs about 10,000 MKD, but if I go alone, I need at least 20,000: —. —oo—

Bottles

A police officer has searched

Mr. Pettersson's premises without finding anything. In the end, however, he finds a collection of empty bottles. — Say, Mr. Pettersson, how did these empty bottles get here? — Yes, I wonder about them too, because I have never bought any empty bottles — only full ones. —oo—

Prohibition act

Corporal Andersson at Svea Livgarde in Stockholm sees something dark about the future due to the more and more progressive realization of the disarmament issue. He informs his Finnish fiancée of this and foresees their forced divorce if he loses his position as corporal. — Ojt oj» Anders-kulta, int should you now be lessen brought, int. At home in Finland, we have a prohibition law and therefore there is alcohol in any quantity. If there is disarmament here in Sweden and a ban on everything military, then you must be told that they will probably have as many guns and rifles and soldiers as they want in any case. We learned them from the Prohibition Act. —oo—

Next week: Vaasa from the Water Tower

Advertise in Wasa Daily

Being among the first to advertise in this historic and hyper-modern daily may have some PR value.

The advertising price is 6 €/gap millimetre. Standard ads are cheaper (25 mm high = 140 €, 50 mm = 280 €, 75 mm = 400 €. Repeated ads = 30% discount. Send ads to wasadagblad@gmail.com

From our readers

We very much welcome submissions from our readers. Comments, stories, memories, debate, news from home. Probably this will be the most important part of this spring paper. But space is limited, so please write as short as possible! **So please send posts to:**

wasadagblad@gmail.com

WASA DAILY
 wasadagblad@gmail.com

Photo Supplement

Kronstadt

Kronstadt

Kronstadt on kaupunki Pietarin ulkopuolella sijaitsevalla saarella. Reitskär-nimisen saaren pinta-ala on noin 15 km².

Pietari Suuri perusti kaupungin 1700-luvulla, ja kaupunki oli tuolloin Venäjän laivaston päätukikohta. Sillä on edelleen sotilaallinen merkitys, ja se oli pitkään kielletty alue ulkomaalaisille.

Kaupunki on yhteydessä mantereeseen pitkän sillan, Pietarin padon kautta.

Nyt ja luultavasti monien vuosien ajan on melko mahdotonta vieraillla saarella ja kaupungissa. Ja se on sääli, koska Kronstadtissa on monia nähtävyyksiä. Muun muassa komea merikatedraali.

Kronstadt

Kronstadt är en stad på en ö utanför Sankt Petersburg. Ön, men namnet Reitskär, har en yta på omkring 15 km².

Staden grundlades av Peter den store på 1700-talet och staden var då huvudbas för den ryska flottan. Den har fortsättningsvis en militär betydelse, och var länge förbjudet område för utlänningar.

Staden förbinds med fastlandet via en lång bro, Sankt Petersburgdammen. Nu, och säkert många år framåt, är det rätt omöjligt att besöka ön och staden. Och det är synd, för det finns många sevärdheter i Kronstadt. Bland annat den ståtliga havskatedralen.

Kronstadt

Kronstadt is a city on an island outside Saint Petersburg. The island, but named Reitskär, has an area of about 15 km².

The city was founded by Peter the Great in the 18th century and the city was then the main base for the Russian fleet. It continues to have a military significance, and was for a long time a forbidden area for foreigners.

The city is connected to the mainland via a long bridge, the Saint Petersburg Dam. Now, and probably for many years to come, it is quite impossible to visit the island and the city. And it's a shame, because there are many attractions in Kronstadt. Among other things, the stately sea cathedral.

In Ukrainian:

Кронштадт

Кронштадт — місто на острові за межами Санкт-Петербурга. Острів, але під назвою Reitskär, має площу близько 15 км².

Місто було засноване Петром Першим у 18 столітті, і тоді місто було головною базою російського флоту. Він продовжує мати військове значення і довгий час був забороненою територією для іноземців.

Місто з'єднується з материком через довгий міст, дамбу Санкт-Петербурга.

Зараз, і, мабуть, ще багато років, відвідати острів і місто абсолютно неможливо. І прикро, адже в Кронштадті багато пам'яток. Серед іншого, величний морський собор.

